

Bruselj, 18. julij 2016
(OR. en)

11316/16

Medinstitucionalna zadeva:
2016/0223 (COD)

ASILE 26
CODEC 1076

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalnega sekretarja Evropske komisije: direktor Jordi AYET PUIGARNAU
Datum prejema:	18. julij 2016
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2016) 466 final
Zadeva:	Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2016) 466 final.

Priloga: COM(2016) 466 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 13.7.2016
COM(2016) 466 final

2016/0223 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

Ozadje in razlogi za predlog

EU si prizadeva za integrirano, trajnostno in celovito evropsko migracijsko politiko, ki temelji na solidarnosti in pravični delitvi odgovornosti ter deluje učinkovito tako v mirnih kot kriznih obdobjih. Evropska komisija se od sprejetja evropske agende o migracijah¹ zavzema za izvajanje ukrepov za spoprijemanje s takojšnjimi in dolgoročnimi izzivi učinkovitega in celovitega upravljanja migracijskih tokov.

Skupni evropski azilni sistem temelji na pravilih za določitev države članice, ki je odgovorna za prosilce za mednarodno zaščito (vključno s podatkovno zbirko prstnih odtisov azilantov), skupnih standardih za azilne postopke, pogojev za sprejem prosilcev za azil ter priznanju in zaščiti upravičencev do mednarodne zaščite. Poleg tega države članice pri izvajanju skupnega evropskega azilnega sistema podpira Evropski azilni podporni urad.

Pri razvoju skupnega evropskega azilnega sistema je bil dosežen pomemben napredek, vendar še vedno obstajajo znatne razlike med državami članicami glede vrste uporabljenih postopkov, pogojev za sprejem prosilcev za azil, odstotkov priznanih statusov za azil in vrste zaščite, ki je priznana upravičencem do mednarodne zaščite. Ta razhajanja prispevajo k sekundarnim gibanjem in izbiranju najugodnejše azilne ureditve (*asylum shopping*), ustvarjajo privabljajoče dejavnike ter vodijo v neenakomerno porazdelitev odgovornosti med državami članicami glede nudenja zaščite tistim, ki so potrebni pomoči.

Nedavni množični prihodi so pokazali, da Evropa potrebuje uspešen in učinkovit azilni sistem, ki lahko zagotovi pošteno in trajnostno delitev odgovornosti med državami članicami za zagotovitev ustreznih in dostojnih pogojev za sprejem prosilcev za azil po vsej EU, hitro in učinkovito obdelavo prošelj za azil, vloženih v EU, ter zagotovitev kakovosti sprejetih odločitev, da tisti, ki potrebujejo mednarodno zaščito, to tudi dejansko pridobijo. Hkrati mora EU ukrepati proti neregularnim in nevarnim gibanjem ter onemogočiti poslovni model tihotapcev ljudi. Zato je treba po eni strani hitro obravnavati prošnje za azil tistih prosilcev, ki niso upravičeni do mednarodne zaščite, in te migrante nato hitro vrniti. Po drugi strani pa morajo biti odprte varne in zakonite poti v EU za tiste iz tretjih držav, ki potrebujejo zaščito. To je tudi del širšega partnerstva s prednostnimi izvornimi in tranzitnimi državami.

Komisija je 6. aprila 2016 predstavila svoje prednostne naloge za strukturno reformo evropskega okvira azilne in migracijske politike v svojem sporočilu „K reformi skupnega evropskega azilnega sistema in krepitvi zakonitih poti v Evropo“², ki opisuje različne korake, ki jih je treba sprejeti za bolj humano, pravično in učinkovito evropsko azilno politiko ter boljše upravljanje politike na področju zakonitih migracij.

Komisija je 4. maja 2016 predstavila prvi sveženj predlogov za reformo skupnega evropskega azilnega sistema, ki so se nanašali na tri prednostne naloge, opredeljene v sporočilu: vzpostavitev trajnostnega in pravičnega dublinskega sistema za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošelj za azil³, okrepitev sistema Eurodac za boljše

¹ COM(2015) 240 final.

² COM(2016) 197 final.

³ COM(2016) 270 final.

spremljanje sekundarnih gibanj in lažji boj proti neregularnim migracijam⁴ ter ustanovitev prave evropske agencije za azil, da se zagotovi dobro delovanje evropskega azilnega sistema⁵. Ti predlogi so bili prvi temelji za reformo strukture skupnega evropskega azilnega sistema.

Z drugim svežnjem Komisija dokončuje reformo skupnega evropskega azilnega sistema s sprejetjem štirih dodatnih predlogov: predloga, ki nadomešča direktivo o azilnih postopkih z uredbo⁶, s katero se harmonizirajo trenutno razhajajoče se postopkovne ureditve v vseh državah članicah in vzpostavlja resnično skupni postopek; predloga, ki nadomešča direktivo o pogojih⁷ z uredbo⁸, ki določa enotne standarde za priznavanje oseb, ki potrebujejo zaščito, in pravice, podeljene upravičencem do mednarodne zaščite, ter predloga, s katerim se revidira direktiva o pogojih za sprejem⁹ za nadaljnjo harmonizacijo pogojev za sprejem v EU, povečanje možnosti integracije prosilcev in zmanjšanje sekundarnih gibanj. Da bi Komisija, kot je napovedala 6. aprila 2016, izboljšala možnosti za zakonite poti v EU, prav tako predlaga strukturiran okvir Unije za preselitev, s čimer gre v smeri bolj upravljanega pristopa k mednarodni zaščiti v EU in pri čemer se zagotavljajo urejene in varne poti v EU za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito, da se postopoma zmanjšajo spodbude za neregularne prihode¹⁰.

Ti predlogi so nepogrešljiv del celovite reforme skupnega evropskega azilnega sistema in so med seboj tesno povezani. S to drugo fazo zakonodajnih predlogov, s katerimi se reformira pravni red Unije na področju azila, se bodo proučili vsi elementi trdnega, doslednega in integriranega skupnega evropskega azilnega sistema, ki temelji na skupnih, učinkovitih harmoniziranih pravilih, ki zagotavljajo zaščito, kar je v celoti v skladu z Ženevsko konvencijo.

Skupni evropski azilni sistem, ki ga izpopolnjujemo, je učinkovit in hkrati zagotavlja zaščito ter je zasnovan tako, da zagotavlja polno konvergenco med nacionalnimi azilnimi sistemi, pri čemer zmanjšuje spodbude za sekundarna gibanja, krepi medsebojno zaupanje med državami članicami ter na splošno vodi k dobro delujočemu dublinskemu sistemu.

Zagotavlja enakopravno in ustrezno obravnavo prosilcev za azil, ne glede na to, kje v EU se nahajajo. Zagotavlja orodja, ki so potrebna za hitro ugotavljanje, katere osebe resnično potrebujejo mednarodno zaščito, in vračanje oseb, ki ne potrebujejo zaščite. Velikodušen je do najbolj ranljivih in strog do potencialnih zlorab, pri čemer se vedno spoštujejo temeljne pravice. Skupni sistem je tudi stroškovno učinkovit in dovolj prožen, da se lahko prilagodi zapletenim izzivom, s katerimi se soočajo države članice na tem področju.

Cilji tega predloga

Direktiva o pogojih določa merila, ki jih morajo za azil in subsidiarno zaščito izpolniti prosilci, ter pravice za osebe, ki imajo koristi od teh statusov. Čeprav je obstoječa prenovljena direktiva o pogojih¹¹ prispevala k določeni stopnji približevanja nacionalnih pravil, je

⁴ COM(2016) 272 final.

⁵ COM(2016) 271 final.

⁶ UL L 180, 29.6.2013, str. 60.

⁷ UL L 337, 20.12.2011, str. 9.

⁸ UL L [...], [...], str. [...].

⁹ UL L [...], [...], str. [...].

¹⁰ UL L [...], [...], str. [...].

¹¹ Direktiva 2011/95/EU o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali

razvidno, da se odstotki priznanih statusov za azil med državami članicami še vedno razlikujejo in prav tako obstaja pomanjkanje konvergence glede odločitev o vrsti statusa zaščite, ki ga prizna vsaka država članica¹². Poleg tega so med politikami držav članic precejšnje razlike glede trajanja podeljenih dovoljenj za prebivanje in dostopa do pravic. Trenutne določbe o prenehanju statusa se tudi ne uporabljajo sistematično v praksi, kar pomeni, da države članice ne zagotavljajo vedno priznanja mednarodne zaščite le za čas, dokler obstaja tveganje preganjanja ali resne škode, čeprav pravo EU to omogoča. Nekatera pravila v prenovljeni direktivi o pogojih, ki določajo skupna merila za priznavanje prosilcev, pa so po svoji naravi neobvezna (tj.: dolžnost prosilca, da utemelji prošnjo, pravila v zvezi s presojo notranje zaščite, neobvezni razlogi za odvzem) in omogočajo državam članicam veliko stopnjo diskrecije.

Navedene **razlike v odstotkih priznanih statusov za azil in ravni pravic za zadevni status zaščite v nacionalnih azilnih sistemih** močno kažejo na potrebo po bolj harmoniziranem pristopu. Te razlike lahko ustvarijo spodbude za prosilce za mednarodno zaščito, da za azil zaprosijo v državah članicah, za katere menijo, da so v njih navedene pravice in stopnje priznavanja višje, kot v državi članici, ki bi bila odgovorna za njihove prošnje v skladu z dublinskimi pravili. Poleg tega se je treba lotiti tudi možnih sekundarnih gibanj upravičencev do mednarodne zaščite tako, da se pojasni, da morajo prebivati v državah članicah, ki so jim priznale zaščito.

Zaradi odsotnosti pregledov, ali še obstaja potreba po zaščiti, je zaščita *de facto* trajna, kar dodatno spodbuja tiste, ki potrebujejo mednarodno zaščito, da pridejo v EU, namesto da bi iskali zatočišče drugje, tudi v državah, ki so njihovim izvornim državam bližje.

Upoštevanje izkazano potrebo po harmonizaciji in obseg predlaganih sprememb se predlaga nadomestitev zdajšnje direktive z uredbo. Glede na to, da se ta sprememba lahko neposredno uporabi, bo sama po sebi prispevala k nadaljnji konvergenci in zagotovila skladnost s predlagano uredbo o azilnih postopkih.

Glede na zgoraj navedeno je cilj predloga:

1. **nadaljnja harmonizacija skupnih meril** za priznavanje prosilcev za mednarodno zaščito, in sicer z bolj preskriptivnimi pravili in nadomestitvijo zdajšnjih neobveznih pravil v zvezi z dolžnostjo prosilca, da utemelji prošnjo, presojo drugih možnosti za notranjo zaščito in razlogov za odvzem statusa, kadar upravičenec do mednarodne zaščite pomeni nevarnost za varnost države članice ali je bil obsojen za posebno hudo kaznivo dejanje.
2. **Več konvergence pri odločitvah o azilu** po vsej EU, tako da se organe za presojo držav članic pri presoji prošenj zaveže k upoštevanju skupne analize in smernic glede razmer v izvorni državi, ki jih na ravni Unije pripravijo Agencija Evropske unije za

oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (prenovitev) (v nadaljnjem besedilu: prenovljena direktiva o pogojih).

¹² V obdobju med januarjem in septembrom 2015 so na primer odstotki priznanih statusov za azil za prosilce iz Afganistana znašali od skoraj 100 % v Italiji do 5,88 % v Bolgariji (Eurostat). Kar zadeva razlike med vrstami priznanega statusa, podatki EASO za drugo četrtletje 2015 kažejo, da so Nemčija (99%), Grčija (98%) in Bolgarija (85%) dale status begunca skoraj vsem državljanom Sirije, medtem ko so jim Malta (100%), Švedska (89%) Madžarska (83%) in Češka republika (80%) dale status subsidiarne zaščite. https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Quarterly-Asylum-Report-2015_Q2_Final.pdf.

azil in evropske mreže za informacije o izvorni državi v skladu z novimi določbami predlagane uredbe o Agenciji Evropske unije za azil¹³.

3. Zagotavljanje, da se zaščita prizna le za čas, dokler obstajajo razlogi za preganjanje ali resno škodo, ne da bi to vplivalo na posameznikove možnosti za vključevanje. Predlog državam članicam nalaga obveznosti izvajanja sistematičnih in rednih pregledov statusa v primeru pomembnih sprememb razmer v izvorni državi in kadar nameravajo prvič podaljšati dovoljenje za prebivanje za begunce ter pri prvem in drugem podaljšanju za upravičence do subsidiarne zaščite. Hkrati je v okviru njihove upravičenosti do zaščite bistveno, da države članice spodbujajo vključevanje upravičencev v njihovo družbo. V zvezi s tem predlog pojasnjuje področje uporabe pravic in obveznosti upravičencev do mednarodne zaščite. Vsebuje tudi spodbude za njihovo dejavno integracijo v času priznane zaščite, tako da se državam članicam omogoči, da priznanje določene socialne pomoči pogojujejo z uspešno udeležbo v ukrepih za vključevanje v skladu z akcijskim načrtom o vključevanju¹⁴. Nenazadnje pa odločitve o prenehanju statusa begunca ali subsidiarne zaščite začnejo učinkovati šele po preteku treh mesecev, s čimer je osebam, ki jim je bil status odvzet, zagotovljena dejanska možnost, da zaprosijo za drug pravni status, kot na primer status za namene, povezane z delom.
4. **Obravnava sekundarnih gibanj upravičencev do mednarodne zaščite**, tako da se pojasnijo obveznosti upravičenca, da biva v državi članici, ki mu je priznala zaščito ter z dodatnimi odvratilnimi dejavniki preko spremembe direktive, ki ureja status rezidenta za daljši čas¹⁵, tako da se ponastavi izračun zahtevanega zakonitega prebivanja, če se ugotovi, da se upravičenec nahaja v drugih državah članicah, čeprav nima pravice, da tam prebiva ali biva.
5. **Nadaljnja harmonizacija pravic upravičencev do mednarodne zaščite**, zlasti v zvezi z veljavnostjo in obliko dovoljenj za prebivanje in tako, da se pojasni področje uporabe pravic in obveznosti upravičencev, zlasti glede socialne varnosti in socialne pomoči.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Kot je veljalo za njegovo predhodnico, prenovljeno direktivo o pogojih, je ta predlog ključen del skupnega evropskega azilnega sistema ter je v celoti skladen s prvimi predlogi za reformo skupnega evropskega azilnega sistema, predstavljenimi 4. maja 2016, in s predlogi za preoblikovanje direktiv o azilnih postopkih in pogojih za sprejem prosilcev za azil, vključno s predlogom za preoblikovanje direktive o azilnih postopkih v uredbo in predlogom za vzpostavitev strukturiranega sistema Unije za preselitev.

Predlog temelji na določbah predloga za Agencijo Evropske unije za azil, saj organe za presojo držav članic pri presoji prošelj za azil zavezuje k upoštevanju zbranih informacij o izvorni državi in skupne analize ter smernic Agencije o takih informacijah o izvorni državi. Poleg tega so pomembne zadevne spremembe v tej skupni analizi in navodilih določene kot sprožilci za pregled statusa upravičencev do mednarodne zaščite.

¹³ COM (2016) 271 final.

¹⁴ COM (2016) 377 final.

¹⁵ Direktiva Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas, UL L 16, 23.1.2004, str. 44–53.

V zvezi s pravicami in obveznostmi prosilcev za mednarodno zaščito njihova izrecna obveznost, da utemeljijo prošnjo z vsemi razpoložljivimi elementi in sodelujejo, odraža zadevne določbe predloga za revizijo dublinske uredbe¹⁶.

Kar zadeva uredbo o azilnih postopkih se oba predloga medsebojno dopolnjujeta, saj predlog določa merila za izpolnjevanje pogojev in razloge za odvzem, medtem ko uredba o azilnih postopkih določa postopkovna pravila, ki veljajo za prošnje za mednarodno zaščito.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Ta predlog je v skladu s celovito dolgoročno politiko za boljše upravljanje migracij, kot jo je Komisija določila v evropski agendi za migracije¹⁷, ki je politične smernice predsednika Junckerja razvila v sklop na štirih stebrih temelječih doslednih pobud, ki se vzajemno krepijo. Navedeni stebri so zmanjšanje spodbude za neregularne migracije, varovanje zunanjih meja in reševanje življenj, močna azilna politika ter nova politika o zakonitih migracijah. Ta predlog, ki nadaljuje izvajanje evropske agende o migracijah v zvezi s ciljem krepitve azilne politike Unije bi bilo treba razumeti kot del širše politike na ravni EU za vzpostavitev trpežnega in učinkovitega v prihodnost naravnane sistema za trajnostno upravljanje migracij, ki bo pravičen za družbo gostiteljico in državljane EU ter zadevne državljane tretjih držav in izvirne ter tranzitne države.

Poleg tega predlagane spremembe možnih spodbud za vključevanje lahko prispevajo k uresničevanju ciljev akcijskega načrta za vključevanje¹⁸.

- **PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST**

- **Pravna podlaga**

Glede na cilj uredbe, da se po eni strani zagotovi, da države članice uporabljajo skupna merila za ugotavljanje, katere osebe resnično potrebujejo mednarodno zaščito, po drugi strani pa, da je v vseh državah članicah navedenim osebam na voljo skupni sklop pravic, je pravna podlaga člen 78(2)(a) in (b) Pogodbe o delovanju Evropske unije. Te določbe določajo, da ima EU pristojnosti, da oblikuje skupno politiko o azilu, subsidiarni zaščiti in začasni zaščiti z namenom ponuditi ustrezen status vsem državljanom tretjih držav, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in zagotoviti skladnost z načelom nevračanja. Ta politika mora biti v skladu z Ženevsko konvencijo z dne 28. julija 1951 in Protokolom z dne 31. januarja 1967 o statusu beguncev ter drugimi zadevnimi pogodbami.

V okviru teh pristojnosti lahko EU sprejema ukrepe za med drugim:

(a) enoten status azila za državljane tretjih držav, ki velja v celotni Uniji, in

(b) enoten status subsidiarne zaščite za državljane tretjih držav, ki bi brez pridobitve evropskega azila potrebovali mednarodno zaščito.

Člen 79(2)(a) PDEU je dodan kot pravna podlaga zaradi predlagane spremembe Direktive 2003/109/ES, ki ureja status rezidenta za daljši čas, v zvezi z upravičenci do mednarodne zaščite.

¹⁶ COM (2016) 270 final.

¹⁷ COM(2015) 240 final.

¹⁸ COM(2016) 377 final.

- **Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)**

Zdajšnje pomanjkanje konvergence pri odstotkih priznanih statusov za azil in razlike v statusu zaščite, ki se prizna prosilcem za azil s podobnimi prošnjami v EU, trajanju dovoljenj za prebivanje in ravni pravic, ki se zagotavlja tistim, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, lahko spodbuja izbiranje najugodnejše azilne ureditve ter sekundarna gibanja znotraj EU.

Cilj je zdajšnjo direktivo nadomestiti z uredbo, da se omogoči boljša konvergenca v načinu presojanja podobnih prošenj za azil in v zvezi z vsebino priznane mednarodne zaščite, s čimer se torej zmanjša spodbude za gibanje znotraj EU in zagotovi enako obravnavanje upravičencev do mednarodne zaščite po vsej EU.

Ker skupni evropski azilni sistem vključuje skupne standarde po vsej EU za vse prosilce za azil in upravičence do mednarodne zaščite, teh ciljev ni mogoče obravnavati na ravni posameznih držav članic. Potrebno je ukrepanje na ravni EU, da se omogoči boljšo konvergenco pri odločitvah o priznanju azila v EU in ublaži navedene posledice.

Države članice imajo proste roke, da priznajo druge vrste zaščite na podlagi nacionalnega prava.

- **Sorazmernost**

V skladu z načelom sorazmernosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje njenih ciljev.

Čeprav je bila s sprejetjem direktiv 2004/83/ES in 2011/95/EU dosežena pomembna raven harmonizacije, še vedno obstajajo precejšnje razlike tako v zvezi z odstotki priznanih statusov za azil in vrsto priznane zaščite po državah članicah kot glede vsebine zaščite. Kljub obveznosti odvzema statusa ob prenehanju tveganja za preganjanje ali resno škodo je trenutno v državah članicah le malo sistematičnih pregledov statusa. Neobvezna pravila v zdajšnji direktivi (tj.: dolžnost prosilca, da utemelji prošnjo, pravila v zvezi z oceno notranje zaščite, neobvezni razlogi za odvzem) pa omogočajo določeno stopnjo diskrecije glede načina presoje prošenj za azil.

Bolj harmonizirana pravila o izpolnjevanju pogojev in vsebini zaščite bodo prispevali k boljši konvergenci pri odločitvah o azilu v državah članicah ter s tem k boljšemu delovanju skupnega evropskega azilnega sistema, vključno s trajnostnim in pravičnim sistemom za določanje države članice, ki je odgovorna za prosilce za azil, kot določa predlagana revizija dublinske uredbe.

Predlagane spremembe ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseganje načrtovanih ciljev in zadevajo področja, na katerih bo imela nadaljnja harmonizacija pomemben učinek. Poleg tega se nove določbe, ki od organov presoje v državah članicah zahtevajo, da upoštevajo skupno analizo in smernice Agencije Evropske unije za azil glede razmer v dani izvorni državi, odzivajo na potrebo po odpravi pomanjkanja ustrezne konvergence v zvezi s sprejetimi odločitvami o azilu. Z okrepitvijo določb o prenehanju statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite se obravnava dejstvo, da je take določbe vsebovala že prenovljena direktiva o pogojih, a jih države članice niso sistematično uporabljale. Prav tako je glede na sodno prakso Sodišča Evropske unije predlagana pojasnitev pravil glede izpolnjevanja pogojev za status mednarodne zaščite in glede vsebine takega statusa, da se pojasni obseg priznanih pravic in zagotovi harmonizacija, kadar je to potrebno, zlasti v zvezi z veljavnostjo in obliko dovoljenj za prebivanje ter za zagotovitev spodbud za vključevanje v zvezi s socialno pomočjo. Sprememba direktive EU, ki ureja status rezidenta za daljši čas, je

predlagana za odvrčanje upravičencev do mednarodne zaščite od neregularnih gibanj znotraj EU, ne da bi to presegalo tisto, kar je potrebno za dosego odvrčilnega učinka.

- **Načelo neobveznega sodelovanja**

Združeno kraljestvo in Irsko zavezuje prva direktiva o pogojih (Direktiva 2004/83/ES) po tem, ko sta z uradnim obvestilom izrazila svojo željo, da sodelujeta pri sprejetju in uporabi navedene direktive na podlagi Protokola o stališču Združenega kraljestva in Irske v zvezi z območjem svobode, varnosti in pravice, ki je priložen k Pogodbi o Evropski uniji in k Pogodbi o delovanju Evropske unije. Ti državi članici se nista odločili za sodelovanje v okviru prenovljene direktive o pogojih (Direktiva 2011/95/EU).

V skladu z zgoraj omenjenim protokolom se lahko Združeno kraljestvo in Irska odločita za sodelovanje pri sprejetju tega predloga. Možnost sodelovanja imata tudi po sprejetju predloga.

V skladu s Protokolom o stališču Danske, priloženim PEU in PDEU, Danska ne sodeluje pri sprejemanju ukrepov Sveta, predlaganih na podlagi naslova V PDEU (razen, če gre za „ukrepe, ki določajo tretje države, katerih državljani morajo imeti ob prehodu zunanjih meja držav članic vizum, ali ukrep glede enotne oblike vizumov“).

Udeležba Združenega kraljestva, Irske in Danske v ureditvah iz tega predloga, ki razveljavlja prenovljeno direktivo o pogojih 2011/95/EU, bo določena v okviru pogajanj v skladu s temi protokoli. Ti protokoli namreč Združenemu kraljestvu in Irski omogočajo, da sodelujeta v pobudah na območju svobode, varnosti in pravice, pri čemer se upošteva njuna operabilnost, vendar tega od njiju ne zahtevajo.

- **Izbira instrumenta**

Predlagana je nadomestitev zdajšnje prenovljene direktive o pogojih z uredbo, da se doseže boljša konvergenca pri sprejemanju odločitev o azilu, in sicer tako, da se obstoječa neobvezna pravila, ki določajo skupna merila za priznavanje prosilcev za azil, spremenijo v obvezna, tako da se pojasni in podrobno določi vsebina mednarodne zaščite (zlasti v zvezi s trajanjem dovoljenj za prebivanje in socialnimi pravicami) in določijo pravila za preprečevanje sekundarnih gibanj.

Izvorna Direktiva 2004/83/ES o pogojih je bila že prenovljena, kar je vodilo k zdajšnji prenovljeni Direktivi o pogojih (2011/95/EU). Čeprav je izbira direktive kot instrumenta prispevala k precejšnji stopnji približevanja nacionalnih pravil, je kljub temu razvidno, da se odstotki priznanih statusov za azil med državami članicami še vedno razlikujejo in prav tako primanjkuje ustrezne konvergence glede vrste priznanega statusa zaščite.

V skladu s tem, kar je Komisija napovedala v sporočilu „K reformi skupnega evropskega azilnega sistema in krepitvi zakonitih poti v Evropo“ z dne 6. aprila 2016, je bila poleg vsebinskih sprememb zdajšnje prenovljene direktive o pogojih oblika pravnega instrumenta zamenjana z uredbo. Z odpravo razlik pri prenosu in neposredno uporabo pravil bo ta sprememba sama po sebi prispevala k nadaljnji konvergenci. Poleg tega bo zagotovila skladnost s predlagano uredbo o azilnih postopkih, za katero se prav tako predlaga preoblikovanje v uredbo.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene obstoječe zakonodaje**

Evropska komisija je leta 2015 naročila dve zunanji študiji¹⁹, izmed katerih se je ena osredotočila na to, kako države članice izvajajo obstoječo direktivo o pogojih, druga pa na težave pri izvajanju, pri čemer je ugotavljala pomanjkljivosti in presojala, ali je zdajšnja prenovljena direktiva o pogojih Evropi prinesla boljšo konvergenco. Komisija je bila med izvajanjem te študije v tesnem stiku z izvajalci in je lahko povzela nekaj njenih okvirnih ugotovitev za namene priprave tega predloga.

Študija o izvajanju je ugotovila, da je zdajšnja prenovljena direktiva o pogojih na nekaterih področjih prispevala k višji ravni približevanja nacionalnih pravil. Vendar se zdi, da je njena praktična uporaba na drugih področjih še vedno precej različna, kar povzroča različne izide prošenj za azil po državah članicah v zvezi z odstotki priznanih statusov za azil, celo kadar so prosilci iz iste izvorne države. Opažene so bile pomembne razlike pri uporabi določb prenovljene direktive o pogojih glede načina presoje dejstev in okoliščin iz prošenj, presoje prošenj na kraju samem „*sur place*“ in glede drugih možnosti za zaščito ter uporabe klavzul o prenehanju.

Poleg tega je bilo ugotovljeno, da so vzpostavitev in uporaba informacij o izvorni državi ter seznamov varnih izvornih držav in presoja verodostojnosti prosilca med preverjanjem utemeljenosti prosilčevega strahu pred preganjanjem ali resno škodo eni izmed glavnih razlogov za razlike v odstotkih priznanih statusov za azil v EU. Študija tudi ugotavlja, da je bila dosežena višja raven harmonizacije glede uskladitve vsebine pravic, priznanih upravičencem do subsidiarne zaščite, s pravicami beguncev (na primer v zvezi z dostopom do zaposlitve, izobraževanja in zdravstvenega varstva). Vendar med praksami držav članic pri priznavanju pravic beguncem in upravičencem do subsidiarne zaščite v nekaterih državah ostajajo razlike glede izdajanja dovoljenj za prebivanje, potnih listin, priznanja socialne pomoči, vrste in kakovosti programov vključevanja ter pomoči pri repatriaciji. Take razlike so na eni strani posledica različnih razlag določb, po drugi strani pa povezane s tem, v kolikšni meri so države članice v nacionalno zakonodajo prenesle nekatere neobvezne določbe („lahko“) v obliki neobveznih omejitev ali kot možnost za ugodnejša pravila.

- **Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi**

Po objavi sporočila „K reformi skupnega evropskega azilnega sistema in krepitvi zakonitih poti v Evropo“ z dne 6. aprila 2016²⁰ je Komisija začela razpravo o možnostih za prihodnjo reformo pravil EU o azilu.

V navedenem okviru so službe Komisije maja razpravljale o sporočilu z državami članicami, nevladnimi organizacijami in UNHCR, junija 2016 pa s koordinatorji Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve Evropskega parlamenta. Evropski parlament je prav tako razpravljal o sporočilu na svojem plenarnem zasedanju 11. maja. Prejeti so bili tudi pisni prispevki.

¹⁹ Objavljeni bosta v kratkem.

²⁰ COM (2016) 197 final.

Države članice so na splošno izrazile podporo nadaljnji harmonizaciji. Kar zadeva načine za doseganje boljše konvergence v zvezi z odstotki priznanih statusov za azil in vrstami priznanega statusa zaščite, so bili poudarjeni pomen praktičnega sodelovanja in smernice Agencije.

Kar zadeva pregled statusa zaščite, potem ko je bil priznan, je bil podprt zlasti pregled, ki ga sproži sprememba informacij o izvorni državi na ravni EU. Hkrati so države članice opozorile na upravno breme, ki bi ga lahko povzročila splošna in izrecna obveznost preverjanja prenehanja ob vsakem podaljšanju dovoljenja za prebivanje.

Podprta je bila tudi nadaljnja harmonizacija trajanja izdanih dovoljenj. Vendar so številne države članice navedle, da možnost izdaje dovoljenj za prebivanje na podlagi drugih razlogov (humanitarnih ali na podlagi zakonite migracije) ob prenehanju statusa zaščite ne bi smela biti ogrožena, in opozorile, da je pomembno, da možnosti za vključevanje ne ogrozijo z vtisom, da je lahko zaščita le začasna.

Glede upravičencem priznane stopnje pravic države članice na splošno niso podprle zamisli, da bi se dodatno razlikovalo med dvema mednarodnima statusoma zaščite. Nekaj držav članic je želelo več prožnosti v zvezi s socialno pomočjo in zdravstvenim varstvom, druge pa so poudarile, da še obstaja manevrski prostor za nadaljnjo harmonizacijo v zvezi s ponovno združitvijo družin upravičencev do subsidiarne zaščite.

V zvezi s sekundarnimi gibanji je bilo izražene nekaj podpore za boljše obveščanje o obveznosti ohranjanja prebivališča v državi članici, ki je zaščito priznala, da bi bile posledice sekundarnega gibanja upravičencem jasno razumljive.

V zvezi z ukrepi vključevanja je bila omenjena možnost, da bi upravičenci obvezno sodelovali v ponujenih jezikovnih tečajih in tečajih državljskega usmerjanja.

Koordinatorji Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve Evropskega parlamenta so posvarili pred kakršnim koli nižanjem standardov. V zvezi s predlaganim pregledom statusa so bili izraženi pomisleki o njegovem vplivu na možnosti upravičencev za vključevanje. Prav tako je bilo poudarjeno, da mora biti vsak sprejeti ukrep sorazmeren in v skladu z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah ter Listino Evropske unije o temeljnih pravicah. Kar pa zadeva pravice do prostega gibanja, je bilo omenjeno, da bi morali biti upravičenci upravičeni do statusa rezidenta EU za daljši čas (Direktiva 2003/109) v krajšem roku, kot je zdajšnje petletno obdobje, da bi jim omogočili pravice do prostega gibanja.

Nevladne organizacije na splošno niso bile za nadaljnjo harmonizacijo, saj so se bale nižanja standardov in izrazile večjo naklonjenost boljšemu izvajanju zdajšnjih določb ter da bi smernice določila Agencija. V primeru sprememb zdajšnjih določb so nevladne organizacije izrazile potrebo po okrepitevi pravic prosilcev.

Glede konvergence nevladne organizacije na splošno niso podprle zamisli, da bi določba o uporabi notranje zaščite postala obvezna ter niso podprle načrtov o obveznih pregledih prenehanja, opozarjale so na negativne vplive na možnosti za vključevanje ter nalaganje nepotrebnega upravnega bremena.

V zvezi s pravicami so nevladne organizacije zagovarjale ohranitev ugodnejših možnosti obravnave, vključno glede trajanja dovoljenj, in nasprotovale vsakršnemu nadaljnjemu razlikovanju med statusoma begunca in subsidiarne zaščite.

Glede sekundarnih gibanj nevladne organizacije niso podprle uvajanja sankcij, ampak so poudarile potrebo, da bi se najprej bolje razumelo razloge za sekundarno gibanje in razmislilo o spodbudah. Glede načrtov, da se bolj podrobno določijo obveznosti držav članic glede informacij, so podprle podrobnejša pravila.

V zvezi s ponovno združitvijo družine so nevladne organizacije poudarile potrebo, da se pravice upravičencev do subsidiarne zaščite prilagodi pravicam beguncev.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Poleg študije Komisije o uporabi in izvajanju prenovljene direktive o pogojih, so bile za pripravo tega predloga uporabljene zadevne objave EASO, zlasti zbirka podatkov kot del „matrice kakovosti“ za upravičenost in izključitev ter praktični vodnik EASO o členu 15(c) in pravne analize členov 12 in 17 prenovljene direktive o pogojih.

- **Temeljne pravice**

Predlagana direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki so priznana zlasti z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina). Ta uredba zlasti poskuša zagotoviti polno spoštovanje človekovega dostojanstva ter pravice prosilcev za azil in njihovih družinskih članov, ki jih spremljajo, ter spodbujati uporabo členov Listine v zvezi s človekovim dostojanstvom, spoštovanjem zasebnega in družinskega življenja, svobodo izražanja in obveščanja, pravico do izobraževanja, svobodo izbire poklica in pravico do dela, svobodo gospodarske pobude, pravico do azila, nediskriminacijo, otrokovimi pravicami, pravicami socialne varnosti, socialno varnostjo in socialno pomočjo ter zdravstvenim varstvom in bi jo bilo zato treba temu ustrezno izvajati. Predlog upošteva prepoved vračanja, kot jo določa člen 19 Listine EU, tudi pri ocenjevanju prošenj za azil v povezavi z notranjo zaščito. Predlog krepi postopkovna jamstva z določitvijo bremena za dokazovanje, da razpoložljivost notranje zaščite temelji na organu za presojo ter da se presoja opravi, ko bi bilo ugotovljeno, da bi sicer veljala merila glede pogojev.

Predlog tudi upošteva določbe o socialni pomoči, kot so določene v členu 34(3) Listine in členu 23 Ženevske konvencije, saj državam članicam omogoča, da pogojujejo priznanje določene socialne pomoči z uspešno udeležbo v ukrepih vključevanja in da naložijo pogoje glede prebivališča v zvezi s prejemanjem določenih socialnih ugodnosti, čeprav se zahteva, da se taki pogoji lahko uporabijo le s ciljem lajšanja vključevanja upravičencev do mednarodne zaščite.

Zlasti so bile upoštevane pravice žensk in otrok med nosečnostjo, porodom in po porodu. V predlogu so upoštevane tudi obveznosti držav članic na podlagi Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija). Glede na predloge Komisije za sklepe Sveta o podpisu in sklenitvi Istanbulske konvencije in da bi ženskam, ki potrebujejo mednarodno zaščito in ki so bile izpostavljene nasilju na podlagi spola, zagotovili ustrezno raven zaščite, bi bilo treba pri razlagi in uporabi te uredbe sprejeti pristop, ki upošteva razlike med spoloma in ki se bo v vsakem primeru zahteval po sklenitvi Istanbulske konvencije s strani EU.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Ta predlog ne pomeni finančne ali upravne obremenitve Unije. Zato ne vpliva na proračun Unije.

5. DRUGI ELEMENTI

• Ureditve spremljanja, ocenjevanja in poročanja

Komisija poroča Evropskemu parlamentu in Svetu o uporabi te uredbe v dveh letih po začetku njene veljavnosti in nato vsakih pet let. Od držav članic se zahteva, da pošljejo zadevne informacije za pripravo navedenega poročila Komisiji in Agenciji Evropske unije za azil. Agencija bo tudi spremljala, ali je izvajanje držav članic skladno s to uredbo v okviru mehanizma za spremljanje, za katerega je Komisiji v svoji reviziji pooblastila Agencije²¹ predlagala, da se vzpostavi.

• Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga

Predlagana je nadomestitev zdajšnje prenovljene direktive o pogojih z uredbo. Vendar se vsebina direktive spreminja le a) glede na politične cilje iz točke 1, b) kolikor je bilo potrebno za prilagoditev ubeseditve, da bi se lahko neposredno uporabljala in c) kolikor je morda potrebno pojasniti obstoječe določbe glede na zadevno sodno prakso. Spodnje razlage zadevajo le tiste določbe, v katerih so bile uvedene obsežne spremembe v primerjavi z zdajšnjo prenovljeno direktivo o pogojih.

1. Nadaljnja harmonizacija skupnih meril za priznavanje prosilcev za mednarodno zaščito

Člen 3 – Stvarno področje uporabe

Področje uporabe uredbe je še vedno dvoplastno: po eni strani določa standarde za izpolnjevanje pogojev državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva kot upravičencev do mednarodne zaščite in po drugi strani določa vsebino mednarodne zaščite, ki se jim prizna. Glede na to, da je izbrani instrument tega predloga uredba, ni več določbe, ki državam članicam omogoča, daodobrijo ugodnejšo obravnavo. Vendar člen 3(2) določa, da imajo države članice proste roke pri priznanju nacionalnega humanitarnega statusa tistim, ki ne izpolnjujejo pogojev na podlagi te uredbe. Poleg tega je v ustrezni uvodni izjavi pojasnjeno, države članice lahko uvedejo nacionalne ukrepe, ki presegajo ukrepe iz zdajšnje uredbe, vendar le na način, ki ne ogroža uporabe njenih določb.

Člen 4 – Presoja dejstev

Člen 4(1) določa obveznost prosilca za mednarodno zaščito, da utemelji prošnjo; zato je prosilec izrecno dolžan navesti vse elemente, ki so mu na voljo, sodelovati in – kar odraža zadevne določbe dublinskega predloga²² in določbe predloga uredbe o azilnih postopkih – se nahajati na ozemlju države članice v času celotnega postopka.

Člen 5 – Potreba po mednarodni zaščiti, ki se pojavi na kraju samem (sur place)

Člen 5(3) je bil razširjen, da bi državam članicam dovoljeval, da ne priznajo statusa subsidiarne zaščite ali statusa begunca, kadar prosilec za mednarodno zaščito vloži naknadno prošnjo na podlagi okoliščin, ki jih je s svojo lastno odločitvijo ustvaril po odhodu iz izvirne države.

²¹ COM (2016) 271 final.

²² COM (2016) 270 final.

Člen 8 – Notranja zaščita

Člen 8(1) določa novo obveznost za presojo možnosti notranje zaščite, da se ugotovi, da prosilec ne potrebuje mednarodne zaščite in da so izpolnjeni pogoji, da lahko oseba varno in zakonito potuje v državo, je vanjo sprejeta in se lahko razumno pričakuje, da se naseli v drugem delu izvirne države. Poleg obveznosti v zvezi s presojo notranje zaščite so bili tudi dodani zaščitni ukrepi v členu 8(4), da se pojasni, kako glede tega presojati prošnjo za azil.

Člen 10 – Razlogi za preganjanje

V skladu s zadevno sodno prakso Sodišča Evropske unije²³ člen 10(3) pojasnjuje, da organ za presojo ne more razumno pričakovati, da bi se prosilec obnašal diskretno ali vzdržal določenih praks, da bi se izognil tveganju preganjanja v svoji izvorni državi, kadar so tako vedenje ali prakse značilni za prosilčevo identiteto.

Člen 12 – Izključitev

Podrobnejše določbe so dodane členu 12(5) na podlagi prakse Sodišča Evropske unije²⁴, da se pojasni, da je storitev nekaterih kaznivih dejanj (posebej krutih in terorističnih dejanj) podlaga za izključitev iz statusa begunca, tudi če so bila storjena s političnimi cilji.

Člen 12(6) na podlagi prakse Sodišča Evropske unije²⁵ tudi pojasnjuje, da je izključitev osebe iz statusa begunca odvisna izključno od tega, ali so izpolnjeni pogoji iz tega člena in ne more biti predmet dodatne presoje sorazmernosti.

2. Boljša konvergenca pri odločitvah o azilu po vsej EU, tako da se organe za presojo držav članic zaveže k upoštevanju smernic Agencije Evropske unije za azil

Člen 7 – Subjekti zaščite

Kot sredstvo za doseg boljše konvergence pri praksah sprejemanja odločitev o azilu po vsej EU, kadar se presoja, ali mednarodna organizacija nadzoruje državo ali bistveni del njenega ozemlja, člen 7(3) organom za presojo nalaga obveznost, da se oprejo na smernice Unije, zlasti na skupno analizo in smernice glede razmer v izvorni državi, ki jih zagotovijo Agencija Evropske unije za azil in evropske mreže za informacije o izvorni državi. Predlog o Agenciji Evropske unije za azil (člena 8 in 10 uredbe²⁶ določata pristojnost za izdajo take skupne analize in smernic, na katere se nato navzkrižno sklicuje člen 7(3)) (v nadaljnjem besedilu: smernice Agencije).

Člen 8 – Notranja zaščita

Da se zagotovi konvergenca odločitev o azilu v zvezi z notranjo zaščito, so organi za presojo držav članic podobno načinu, uporabljenem v členu 7(3), dolžni med drugim upoštevati smernice Agencije.

Člena 11 in 17 – Prenehanje statusa begunca in statusa subsidiarne zaščite

²³ C-199/12.

²⁴ C-57/09.

²⁵ C-57/09.

²⁶ COM(2016) 271 final.

Člen 11(2)(b) v zvezi s prenehanjem statusa begunca in člen 17(2)(b) v zvezi s statusom subsidiarne zaščite organom za presojo nalagata obveznost, da se oprejo na smernice Agencije pri presoji, ali begunci oziroma upravičenci do mednarodne zaščite niso več upravičeni do mednarodnega statusa zaščite, ki jim je bil priznan.

3. Uvajanje sistematičnih in rednih pregledov statusov

Člena 14 in 20 – Preklic, odprava ali zavrnitev podaljšanja statusa begunca oziroma statusa subsidiarne zaščite

Člen 14(1) in člen 20(1) organe za presojo zavezuje, da prekličejo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje statusa, ko potreba po zaščiti preneha ali se po priznanju zaščite začnejo uporabljati razlogi za izključitev. Zato je potreben pregled statusa, da se preveri, ali so merila za upravičenost (strah pred preganjanjem, samovoljno nasilje) še vedno izpolnjena.

Člena 15 in 21 – Pregled statusa begunca oziroma statusa subsidiarne zaščite

Predlog uvaja sprožilca za takšne preglede, enega bistvenega in dodatnega za zagotavljanje pravilnosti. Zato se predlaga, da bi bilo za organe za presojo obvezno, da opravijo takšne preglede, kadar pride do pomembne relevantne spremembe v izvorni državi, ki se odraža v dokumentih na ravni EU, npr. v smernicah Agencije (člen 15(1)(a) in člen 21(1)(b)) in kadar se prvič podaljšujejo dovoljenja za prebivanje za begunce in drugič za upravičence do subsidiarne zaščite (člen 15(1)(b) in člen 21(1)(a)). Takšni pregledi ne bi smeli povzročiti dodatnega upravnega bremena za nacionalne uprave, saj so dobro ciljno usmerjeni in predpisani za razmere, ko mora biti odločitev o podaljšanju dovoljenja za prebivanje v vsakem primeru sprejeta ali v primerih, ko je bila sporočena pomembna sprememba razmer v določeni izvorni državi. Zato bo s tem predlogom dosežena višja raven harmonizacije in nadzora, pri čemer bo preprečen nastanek nepotrebnih bremen za države članice.

Predlagano je trimesečno obdobje odloga (v členu 14(5) in členu 20(3)), kadar je status preklican zaradi spremembe okoliščin, da se osebi da priložnost, da spremeni svoj status, če to upravičujejo drugi razlogi (družina, delo, študij, humanitarni razlogi itd.).

4. Odprava sekundarnih gibanj, tako da se pojasnijo obveznosti upravičenca, da prebiva v državi članici, ki je priznala zaščito, in dodatni odvračilni dejavniki s spremembo direktive o rezidentih za daljši čas.

Člen 29 – Gibanje znotraj Unije

Člen 29 na splošno določa, da mora upravičenec do mednarodne zaščite prebivati v državah članicah, ki so priznale zaščito, in skupaj s členom 44 določa odvračilne dejavnike, če se ugotovi, da se upravičenec nahaja v drugi državi članici, čeprav nima pravice, da bi tam bival ali prebival. Člen 29(2) se v zvezi s tem sklicuje na predlagane določbe dublinske uredbe (člen 20(1)e). Poleg tega je predlagana sprememba Direktive 2003/109/ES o rezidentih za daljši čas ter da se zagotovi, da bi se petletno obdobje, po katerem upravičenci do mednarodne zaščite lahko pridobijo status rezidenta za daljši čas, začelo znova vsakokrat, ko se ugotovi, da se oseba v državi članici, ki ni tista, ki je priznala mednarodno zaščito, nahaja brez pravice do bivanja ali prebivanja v skladu z zadevnim pravom Unije ali nacionalnim pravom. Pričakuje se, da bo predlagani ukrep pomenil spodbudo za upravičence do mednarodne zaščite, da upoštevajo pravila in se izognejo nedovoljenim sekundarnim gibanjem, saj bi sicer tvegali podaljšanje čakalne dobe za pridobitev statusa rezidenta za daljši čas in s tem povezano pravico do mobilnosti znotraj EU.

Člen 29 prav tako potrjuje, da zadevne šengenske določbe upravičencu dovoljujejo bivanje – kadar so izpolnjeni pogoji iz člena 21 Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma – v drugi državi članici, ki v celoti uporablja schengenski pravni red, za obdobje 90 dni v katerem koli obdobju 180 dni. Poleg tega člen tudi pojasnjuje, da upravičenec lahko zaprosi za prebivanje v drugi državi članici na podlagi drugih veljavnih pravil EU (kot je predlagano v predlogu o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene visokokvalificirane zaposlitve²⁷) ali če nacionalna pravila držav članic to omogočajo.

Člen 24 – Informacije

Člen 24 določa strožja pravila glede informacij, da se zagotovi, da se upravičenec do mednarodne zaščite zaveda svojih pravic in obveznosti, zlasti kar zadeva določbe o gibanju znotraj Unije. V ta namen je predlagan izvedbeni akt, da se vzpostavijo enotna pravila po vsej EU glede vsebine in oblike informacij, ki jih je treba zagotavljati.

5. Nadaljnja harmonizacija pravic upravičencev do mednarodne zaščite

Člen 22 – Splošna pravila

Poglavje VII določa vsebino zaščite in opredeljuje pravice in obveznosti v treh oddelkih, kot splošne določbe, pravice v zvezi s prebivališčem in v zvezi z vključevanjem. Spremembe z enotnimi pravili zagotavljajo večjo harmonizacijo s posebnim poudarkom na dovoljenjih za prebivanje in potnih listinah ter pojasnjujejo področje uporabe pravic, do katerih se zagotovi dostop, s posebnim poudarkom na socialnih pravicah.

Čeprav je priznanje statusa begunca ugotovitveni akt, je v členu 22(3) izrecno pojasnjeno, da se nekatere pravice (dostop do zaposlitve in socialne varnosti) lahko pogojujejo s pridobitvijo dovoljenja za prebivanje.

Člen 25 – Enotnost družine

V zvezi z enotnostjo družine (člen 25) je razširjen obseg družinskih članov, da bi odrazil stvarnost trenutnih migracijskih trendov, v skladu s katerimi prosilci pogosto prispejo na ozemlje držav članic po daljšem časovnem obdobju v tranzitu. Ustrezna uvodna izjava o enotnosti družine pojasnjuje, da so te določbe *lex specialis*, kar zadeva pravila iz direktive o pravici do združitve družine.

Člen 26 – Dovoljenja za prebivanje

Kar zadeva dovoljenja za prebivanje, člen 26 na novo izrecno harmonizira tako obdobje veljavnosti kot obliko dovoljenja za prebivanje, a ohranja razlikovanje med upravičenci do subsidiarne zaščite in begunci. Za subsidiarno zaščito bo dovoljenje za prebivanje veljavno 1 leto z možnostjo podaljšanja za 2 leti (formula 1+2+2 leti), za begunce pa bo veljavno 3 leta z možnostjo podaljšanja za 3 leta (formula 3+3+3 leta).

Člen 27 – Potna listina

²⁷ COM(2016) 378 final.

Predlaga se tudi harmonizacija minimalnih varnostnih in biometričnih značilnosti potnih listin na podlagi člena 27, tako da se države članice zaveže k izdaji potnih listin z veljavnostjo najmanj enega leta, kar pomeni, da za take potne listine veljajo tehnična pravila o harmonizaciji iz Uredbe št. 2252/2004.

Člen 28 – Prosto gibanje v državi članici

Kar zadeva prosto gibanje znotraj države članice, člen 28(2) kodificira sodno prakso Sodišča Evropske unije²⁸ z uvedbo možnosti za države članice, da določijo pogoje za prebivanje, kadar so navedeni pogoji glede prebivanja potrebni za olajšanje vključevanja.

Člen 30 – Dostop do zaposlitve

Člen o dostopu do zaposlitve (člen 30) dodatno pojasnjuje pravico do enake obravnave v zvezi z zaposlovanjem, določa dodane kolektivne delavske pravice, bolje so ubesedeni zdravje in varnost na delovnem mestu ter obveznosti države članice.

Člen 32 – Dostop do postopkov za priznavanje kvalifikacij in validacijo spretnosti

Kar zadeva določbe o priznavanju kvalifikacij (člen 32(1) in (2)), sta obveznosti enake obravnave in olajšanja bolje ubesedeni, v zvezi z validacijo spretnosti je obveznost enake obravnave prikazana ločeno zaradi razlikovanja med obema shemama.

Člen 33 – Socialna varnost

Področje socialne varnosti je zaradi pravne jasnosti pojasnjeno z navzkrižnim sklicevanjem na uredbo o koordinaciji sistemov socialne varnosti (člen 2(17)).

6. Okrepitev spodbud za vključevanje za upravičence do mednarodne zaščite

Člen 34 – Socialna pomoč

Socialna pomoč je zdaj opredeljena v členu 2(18) na podlagi sodne prakse²⁹. Ohranja se zdajšnja možna omejitev priznanja socialne pomoči na osnovne ugodnosti v zvezi z upravičenci do subsidiarne zaščite. Osnovne ugodnosti je treba razumeti tako, da zajemajo vsaj minimalno dohodkovno podporo, pomoč v primeru bolezni ali nosečnosti in starševstva, če so navedene ugodnosti na voljo in se priznavajo državljanom.

Poleg teh omejitev se kot ukrep za zagotavljanje spodbud za vključevanje v členu 34 predlaga, da se državam članicam omogoči, da pogojujejo priznanje določene socialne pomoči z uspešno udeležbo v ukrepih vključevanja za vse upravičence do mednarodne zaščite.

Člen 38 – Dostop do ukrepov vključevanja

Zato je kot ustrezni ukrep v členu 38 za upravičence določena morebitna obveznost, da se udeležijo ukrepov vključevanja. Vendar bi morale države članice pri nalaganju obveznosti

²⁸ Zadeva C-443/14.

²⁹ Zadeva C-140/12.

upravičencem do mednarodne zaščite, da se uspešno udeležijo ukrepov vključevanja v skladu z zadevno sodno prakso Sodišča Evropske unije upoštevati posamezne osebne stiske³⁰.

³⁰

Zadeva C-579/13.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti točk (a) in (b) člena 78(2) ter točke (a) člena 79(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) nekaj bistvenih sprememb je treba vnesti v Direktivo Sveta 2011/95/EU z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite³¹ (prenovitev). Da se zagotovi harmonizacija in boljša konvergenca pri odločitvah o azilu ter vsebini mednarodne zaščite z namenom zmanjšanja spodbud za gibanja znotraj Evropske unije in zagotovitve enake obravnave upravičencev do mednarodne zaščite, bi bilo treba razveljaviti navedeno direktivo in jo nadomestiti z uredbo.
- (2) Skupna politika glede azila, vključno s skupnim evropskim azilnim sistemom, ki temelji na popolni in vključujoči uporabi Ženevske konvencije v zvezi s statusom beguncev z dne 28. julija 1951, kot je bila spremenjena z newyorškim protokolom z dne 31. januarja 1967 (Ženevska konvencija), je sestavni del cilja Evropske unije za postopno vzpostavitev območja svobode, varnosti in pravice, odprtega za tiste, ki jih okoliščine prisilijo k legitimnemu iskanju zaščite v Uniji. Taka politika bi morala temeljiti na načelu solidarnosti in pravične delitve odgovornosti med državami članicami, vključno s finančnimi posledicami.

³¹ UL L 337, 20.12.2011, str. 9.

- (3) Skupni evropski azilni sistem temelji na skupnih standardih za azilne postopke, priznanje in zaščito na ravni Unije, za pogoje za sprejem prosilcev za azil in sistem za določitev države članice, odgovorne za prosilce za azil. Pri postopnem razvoju skupnega evropskega azilnega sistema je bil sicer dosežen napredek, vendar še vedno obstajajo pomembne razlike med državami članicami glede vrste uporabljenih postopkov, odstotkov priznanih statusov za azil, vrste priznane zaščite, ravni materialnih pogojev za sprejem prosilcev za azil ter ugodnosti, ki jih prejmejo prosilci in upravičenci do mednarodne zaščite. Ta razhajanja so pomembni povzročitelji sekundarnih gibanj in škodujejo cilju, da so vsi prosilci obravnavani enakovredno ne glede na to, kje v Uniji zaprosijo za azil.
- (4) Komisija je v sporočilu z dne 6. aprila 2016³² navedla možnosti, ki jih ima za izboljšanje skupnega evropskega azilnega sistema, tj. za oblikovanje trajnostnega in pravičnega sistema za določitev držav članic, odgovornih za prosilce za azil, krepitev sistema Eurodac, doseganje boljše konvergence v azilnem sistemu EU, preprečitev sekundarnih gibanj v okviru Evropske unije in za nov mandat Agencije Evropske unije za azil. Navedeno sporočilo je v skladu s pozivi Evropskega sveta z dne 18. in 19. februarja 2016³³ za doseganje napredka pri preoblikovanju obstoječega okvira EU, da se zagotovi humana in učinkovita azilna politika. V njem so predlagani tudi nadaljnji ukrepi v skladu s celovitim pristopom k migracijam, kot ga je Evropski parlament določil v poročilu na lastno pobudo z dne 12. aprila 2016.
- (5) Za dobro delovanje skupnega evropskega azilnega sistema, vključno z dublinskim sistemom, bi bil potreben pomemben napredek pri konvergenci nacionalnih azilnih sistemov, s posebnim poudarkom na različnih odstotkih priznanih statusov za azil in vrsti statusa zaščite v državah članicah. Poleg tega bi bilo treba okrepiti pravila o pregledu statusa, da se zagotovi, da se zaščita prizna le tistim, ki jo potrebujejo in za čas, dokler je potrebna. Poleg tega bi se bilo treba izogniti različnim praksam glede trajanja dovoljenj za prebivanje, priznane pravice upravičencem do mednarodne zaščite pa bi morale biti dodatno pojasnjene in harmonizirane.
- (6) Uredba je zato potrebna, da se zagotovita doslednejša raven harmonizacije po vsej Uniji in višja stopnja pravne jasnosti in preglednosti.
- (7) Glavni cilj te uredbe je po eni strani zagotoviti, da države članice uporabljajo skupna merila za ugotavljanje, katere osebe resnično potrebujejo mednarodno zaščito, po drugi strani pa zagotoviti, da je v vseh državah članicah navedenim osebam na voljo skupni sklop pravic.
- (8) Dodatno približevanje pravil o priznavanju in vsebini statusa begunca in statusa subsidiarne zaščite bi moralo poleg tega pripomoči k omejevanju sekundarnega gibanja prosilcev za mednarodno zaščito in upravičencev do mednarodne zaščite med državami članicami v primerih, ko so takšno gibanje lahko povzročile kakršne koli razlike med nacionalnimi pravnimi ukrepi, sprejetimi za prenos direktive o pogojih, ki jo nadomešča ta uredba.
- (9) Ta uredba se ne uporablja za druge nacionalne humanitarne statute, ki jih priznajo države članice na podlagi svoje nacionalne zakonodaje tistim, ki ne izpolnjujejo

³² COM (2016) 197 final.

³³ EUCO 19.2.2016, SN 1/16.

pogojev za status begunca ali status subsidiarne zaščite. Če so ti statusi priznani, jih je treba priznati na način, ki ne povzroči tveganja, da bi prišlo do zamenjave z mednarodno zaščito.

- (10) Uspešnim kandidatom za preselitev bi morala biti priznana mednarodna zaščita. Zato bi se morale uporabljati določbe te uredbe glede vsebine mednarodne zaščite, vključno s pravili za odvrčanje od sekundarnega gibanja.
- (11) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki so priznana zlasti z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina). Ta uredba zlasti poskuša zagotoviti polno spoštovanje človekovega dostojanstva ter pravice prosilcev za azil in njihovih družinskih članov, ki jih spremljajo, ter spodbujati uporabo členov Listine v zvezi s človekovim dostojanstvom, spoštovanjem zasebnega in družinskega življenja, svobodo izražanja in obveščanja, pravico do izobraževanja, svobodo izbire poklica in pravico do dela, svobodo gospodarske pobude, pravico do azila, nediskriminacijo, otrokovimi pravicami, pravicami socialne varnosti, socialno varnostjo in socialno pomočjo ter zdravstvenim varstvom in bi jo bilo zato treba temu ustrezno izvajati.
- (12) Pri obravnavanju oseb, ki sodijo na področje uporabe te uredbe, države članice zavezujejo obveznosti iz instrumentov mednarodnega prava, katerih pogodbenice so, še zlasti tistih, ki prepovedujejo diskriminacijo.
- (13) Vire sklada za azil, migracije in vključevanje bi bilo treba uporabiti za zagotavljanje ustrezne podpore prizadevanjem držav članic pri izvajanju standardov iz uredbe, zlasti držav članic, ki se soočajo s posebnim in nesorazmernim pritiskom na svoje azilne sisteme, zlasti zaradi svojih geografskih ali demografskih razmer.
- (14) Agencija Evropske unije za azil bi morala zagotoviti primerno podporo pri uporabi te uredbe, zlasti z zagotavljanjem strokovnjakov, ki organom države članice pomagajo pri sprejemu, registraciji in obravnavi prošelj za mednarodno zaščito, ter z zagotavljanjem najnovejših informacij glede tretjih držav, vključno z informacijami o izvorni državi, in drugih zadevnih smernic ter orodij. Organi držav članic bi morali pri uporabi te uredbe upoštevati operativne standarde, okvirne smernice in najboljše prakse, ki jih je razvila Agencija Evropske unije za azil (v nadaljnjem besedilu: Agencija). Pri presoji prošelj za mednarodno zaščito bi morali organi držav članic zlasti upoštevati informacije, poročila, skupno analizo in smernice glede razmer v izvornih državah, ki so jih na ravni Unije pripravile Agencija in evropske mreže za informacije o izvorni državi v skladu s členoma 8 in 10 Uredbe³⁴.
- (15) Pri izvajanju te uredbe bi morale biti v skladu s Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989 „največje koristi otroka“ najpomembnejše vodilo. Pri presojanju največje koristi otroka bi morali organi držav članic zlasti upoštevati načelo enotnosti družine, dobrobit mladoletnika in njegov socialni razvoj, varstvene in varnostne vidike ter stališča mladoletnika v skladu z njegovo starostjo in zrelostjo.
- (16) Pojem družinskih članov bi moral upoštevati različne posebne okoliščine odvisnosti in nameniti posebno pozornost največjim koristim otroka. Odražati bi moral tudi stvarnost trenutnih migracijskih trendov, po katerih prosilci pogosto prispejo na

³⁴

COM(2016) 271 final.

ozemlje držav članic po daljšem časovnem obdobju v tranzitu. Pojem bi moral zato vključevati družine, izoblikovane zunaj izvirne države, a pred prihodom na ozemlje države članice.

- (17) Ta uredba ne posega v Protokol o azilu za državljane držav članic Evropske unije, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji (PEU) in PDEU.
- (18) Priznanje statusa begunca je ugotovitveni akt.
- (19) Posvetovanja z Visokim komisarjem Združenih narodov za begunce lahko prinesejo dragocene napotke organom držav članic pri določanju statusa begunca skladno s členom 1 Ženevske konvencije.
- (20) Določiti bi bilo treba standarde za opredelitev in vsebino statusa begunca, ki bi pristojne nacionalne organe držav članic vodili pri uporabi Ženevske konvencije.
- (21) Uvesti je treba skupna merila za priznavanje statusa begunca prosilcem za azil v smislu člena 1 Ženevske konvencije.
- (22) Uvesti je treba zlasti skupne pojme potreb po zaščiti, ki se pojavijo na kraju samem (*sur place*), virov škode in zaščite, notranje zaščite in preganjanja, vključno z razlogi za preganjanje.
- (23) Zaščito lahko, če so to pripravljene in sposobne storiti, nudijo država ali stranke ali organizacije, vključno z mednarodnimi organizacijami, ki izpolnjujejo pogoje iz te uredbe in ki nadzorujejo regijo ali večje območje na ozemlju države. Takšna zaščita bi morala biti dejanska in trajna.
- (24) Notranja zaščita pred preganjanjem ali resno škodo bi morala biti dejansko na voljo prosilcu v delu izvirne države, v katerega lahko varno in zakonito potuje, v katerega je sprejet ter v katerem se od njega lahko razumno pričakuje, da se bo nastanil. Presoja, ali taka notranja zaščita obstaja, bi morala biti inherentni del presoje prošnje za mednarodno zaščito in bi jo bilo treba opraviti, ko organ za presojo ugotovi, da bi se sicer uporabljala merila glede izpolnjevanja pogojev. Breme dokazovanja razpoložljivosti notranje zaščite bi moralo biti na organu za presojo.
- (25) Kadar so subjekti preganjanja ali resne škode država ali predstavniki države, bi bilo treba domnevati, da prosilcu dejanska zaščita ni na voljo. Kadar je prosilec za azil mladoletnik brez spremstva, bi morali biti razpoložljivost ustreznega varstva in skrbniške ureditve, ki so v največjo korist mladoletnika brez spremstva, del presoje, ali je zaščita dejansko na voljo.
- (26) Pri presoji prošenj mladoletnikov za mednarodno zaščito bi morali organi za presojo upoštevati posebne oblike preganjanja otrok.
- (27) Eden od pogojev, ki jih je treba izpolnjevati za pridobitev statusa begunca v smislu člena 1(A) Ženevske konvencije, je obstoj vzročne zveze med razlogi za preganjanje, in sicer rasno, versko ali nacionalno pripadnostjo, političnim prepričanjem ali pripadnostjo določeni družbeni skupini, ter dejanji preganjanja ali odsotnostjo zaščite pred takšnimi dejanji.

- (28) Prav tako je treba uvesti skupni pojem „pripadnosti določeni družbeni skupini“ kot razlog za preganjanje. Za namene opredelitve določene družbene skupine bi bilo treba ustrezno upoštevati vprašanja, povezana s spolom prosilca, vključno z vprašanji spolne identitete in spolne usmerjenosti, ki so lahko povezana z določenimi pravnimi tradicijami in običaji, ki vodijo na primer k pohabljanju spolovil, prisilni sterilizaciji ali prisilnemu splavu, če so ta vprašanja povezana s prosilčevim utemeljenim strahom pred preganjanjem.
- (29) V skladu z zadevno sodno prakso Sodišča Evropske unije bi morali pristojni organi držav članic pri presoji prošelj za mednarodno zaščito uporabiti metode za presojo prosilčeve verodostojnosti na način, ki spoštuje pravice posameznika, kot jih jamči Listina, zlasti pravico do človekovega dostojanstva ter spoštovanja zasebnega in družinskega življenja. Posebej v zvezi s homoseksualnostjo individualna presoja prosilčeve verodostojnosti ne bi smela temeljiti na stereotipnih predstavah o homoseksualcih in prosilec ne bi smel biti predmet podrobnega izpraševanja ali preskusov v zvezi z njegovimi spolnimi praksami.
- (30) Dejanja, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, so določena v Preambuli ter členih 1 in 2 Ustanovne listine Združenih narodov in so med drugim zajeta v resolucijah Združenih narodov o ukrepih boja proti terorizmu, ki razglasajo, da so „dejanja, metode in prakse terorizma v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov“ in da je „namerno financiranje, načrtovanje in spodbujanje terorističnih dejanj prav tako v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov“.
- (31) Storitev političnega kaznivega dejanja načeloma ni razlog, ki upravičuje izključitev iz statusa begunca. Vendar bi bilo treba posebej kruta dejanja, kadar je konkretno dejanje nesorazmerno z domnevno političnim ciljem, in teroristična dejanja, za katera je značilno nasilje proti civilnemu prebivalstvu, četudi so storjena z domnevno političnim ciljem, v skladu z zadevno sodno prakso Sodišča Evropske unije šteti kot nepolitična kazniva dejanja in so zato lahko podlaga za izključitev iz statusa begunca.
- (32) Treba bi bilo določiti tudi standarde za opredelitev in vsebino statusa subsidiarne zaščite. Subsidiarna zaščita bi morala biti dopolnilna in dodatna oblika zaščite beguncev, ki jo vsebuje Ženevska konvencija.
- (33) Uvesti je treba skupna merila, na podlagi katerih se prosilec za mednarodno zaščito priznava upravičenost do subsidiarne zaščite. Ta merila bi morala izhajati iz mednarodnih obveznosti v okviru instrumentov o človekovih pravicah in praks na tem področju, ki obstajajo v državah članicah.
- (34) Za namene presoje resne škode, s katero lahko prosilci postanejo upravičeni do subsidiarne zaščite, bi moral pojem samovoljnega nasilja v skladu z zadevno sodno prakso Sodišča Evropske unije vključevati nasilje, ki se lahko razširi na osebe ne glede na njihove osebne okoliščine.
- (35) V skladu z zadevno sodno prakso Sodišča Evropske unije³⁵ bi bilo treba za namene presoje resne škode primere, v katerih oborožene sile tretje države napadejo eno ali več oboroženih skupin, ali v katerih se dve ali več oboroženih skupin medsebojno spopade, obravnavati kot notranji oboroženi spopad. Navedenega konflikta ni

³⁵

C-285/12.

potrebno opredeliti kot „oboroženi spopad, ki ni mednaroden“ na podlagi mednarodnega humanitarnega prava; prav tako poleg ocene ravni nasilja na zadevnem ozemlju ni treba izvesti ločene presoje intenzivnosti oboroženih spopadov, ravni organiziranosti udeleženih oboroženih sil ali trajanja spopadov.

- (36) V zvezi z zahtevanim dokazom glede obstoja resne in individualne grožnje za življenje ali osebnost prosilca, organi za presojo v skladu z zadevno sodno prakso Sodišča Evropske unije³⁶, ne bi smeli od prosilca zahtevati, da predloži dokaz, da ga posamično zadeva zaradi elementov, ki so značilni za njegove osebne okoliščine. Vendar pa je raven samovoljnega nasilja, ki je potrebna za utemeljitev prošnje, nižja, če prosilec lahko dokaže, da ga posebej zadevajo dejavniki, ki so specifični za njegove osebne okoliščine. Poleg tega bi obstoj resne in individualne grožnje organ za presojo zgolj izjemoma moral ugotavljati na podlagi prisotnosti prosilca na ozemlju ali ustreznem delu ozemlja izvirne države, pod pogojem da stopnja samovoljnega nasilja, ki je značilno za potekajoči oboroženi konflikt, doseže tako visoko raven, da obstajajo bistveni razlogi za sklepanje, da bi bila civilna oseba, vrnjena v izvirno državo ali ustrezni del izvirne države, zgolj na podlagi svoje prisotnosti na ozemlju navedene države ali regije, soočena z realnim tveganjem za resno grožnjo.
- (37) Dovoljenje za prebivanje in potne listine, prvič izdani upravičencem do mednarodne zaščite ali podaljšani po začetku veljavnosti te uredbe bi morali biti skladni s pravili iz Uredbe (ES) št. 1030/2002 in Uredbe Sveta (ES) št. 2252/2004.
- (38) Družinski člani so zgolj zaradi bližnjega razmerja z beguncem običajno izpostavljeni dejanjem preganjanja na način, ki predstavlja podlago za mednarodno zaščito. Pod pogojem da ne izpolnjujejo pogojev za mednarodno zaščito, so za namene ohranjanja enotnosti družine upravičeni, da zaprosijo za dovoljenje za prebivanje in do istih pravic, ki se priznajo upravičencem do mednarodne zaščite. Brez poseganja v določbe v zvezi z ohranjanjem enotnosti družine v tej uredbi, kadar položaj spada na področje uporabe Direktive 2003/86/ES o pravici do združitve družine in so pogoji za združitev družine iz Direktive izpolnjeni, bi bilo treba družinskim članom upravičenca do mednarodne zaščite, ki posamezno ne izpolnjujejo pogojev za tako zaščito, priznati dovoljenja za prebivanje in pravice v skladu z navedeno direktivo. Ta uredba se uporablja brez poseganja v Direktivo 2004/38/ES.
- (39) Da bi ugotovili, ali upravičenci do mednarodne zaščite še vedno potrebujejo navedeno zaščito, bi morali organi za presojo pregledati priznani status ob podaljšanju dovoljenja za prebivanje, in sicer ob prvem podaljšanju za begunce ter prvem in drugem za upravičence do subsidiarne zaščite, ter ob nastanku pomembnih zadevnih sprememb v izvorni državi upravičencev, kot kažejo skupna analiza in smernice o razmerah v izvorni državi, ki jih pripravijo na ravni Unije Agencija in evropske mreže za informacije o izvorni državi v skladu s členoma 8 in 10 Uredbe³⁷.
- (40) Pri presoji spremembe okoliščin v zadevni tretji državi pristojni organi držav članic ob upoštevanju položaja posameznega begunca preverijo, da so subjekti zaščite v navedeni državi ukrepali v razumni meri, da bi preprečili preganjanje, da zato med drugim izvajajo učinkovit pravni sistem za odkrivanje, pregon in kaznovanje dejanj

³⁶ C-465/07.

³⁷ COM(2016)271 final.

preganjanja in da bo imel zadevni državlján dostop do take zaščite, če mu status begunca preneha.

- (41) Kadar status begunca ali subsidiarne zaščite preneha, bi morala biti uporaba odločitve, s katero organ za presojo države članice prekliče, odpravi ali ne podaljša statusa, odložena za razumni rok po sprejetju, da se državljánu tretje države ali zadevni osebi brez državljanstva da možnost, da zaprosi za prebivališče na podlagi drugih razlogov, kot so razlogi, s katerimi je bilo utemeljeno priznanje mednarodne zaščite, npr. družinski razlogi ali razlogi, povezani z zaposlitvijo ali izobraževanjem, v skladu z zadevnim pravom Unije in nacionalnim pravom.
- (42) Upravičenci do mednarodne zaščite bi morali prebivati v državi članici, ki jim je priznala zaščito. Upravičencem, ki imajo veljavno potno listino in dovoljenje za prebivanje, izdano v državi članici, ki v celoti uporablja schengenski pravni red, bi moralo biti dovoljeno, da vstopajo in se prosto gibljejo na ozemlju države članice, ki v celoti uporablja schengenski pravni red, v obdobju največ 90 dni v katerem koli 180-dnevem obdobju v skladu z Zakonikom o schengenskih mejah³⁸ in členom 21 Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma³⁹. Upravičenci do mednarodne zaščite lahko prav tako zaprosijo za prebivališče državi članici, ki ni tista, ki jim je priznala zaščito, v skladu z zadevnimi pravili EU, in sicer po pogojih za vstop in prebivališče državljanov tretjih držav za namene visokokvalificirane zaposlitve⁴⁰ in v skladu z nacionalnimi pravili; vendar to ne pomeni prenosa mednarodne zaščite in sorodnih pravic.
- (43) Da bi preprečili sekundarna gibanja znotraj Evropske unije, bi upravičence do mednarodne zaščite, če se ugotovi, da se brez izpolnjevanja pogojev za bivanje ali prebivanje nahajajo v državi članici, ki ni tista, ki jim je priznala zaščito, morala odgovorna država članica, ki jim je zaščito priznala, ponovno sprejeti v skladu s postopkom iz Uredbe⁴¹.
- (44) Za odvráanje od sekundarnih gibanj znotraj Evropske unije, bi bilo treba spremeniti Direktivo 2003/109/ES o rezidentih za daljši čas, da se zagotovi, da bi se petletno obdobje, po katerem upravičenci do mednarodne zaščite lahko pridobijo status rezidenta za daljši čas, začelo znova vsakokrat, ko se ugotovi, da se oseba nahaja v državi članici, ki ni tista, ki je priznala mednarodno zaščito, čeprav nima pravice do bivanja ali prebivanja v skladu z zadevnim pravom Unije ali nacionalnim pravom.
- (45) Pojma nacionalne varnosti in javnega reda vključujeta tudi primere, v katerih državlján tretje države pripada organizaciji, ki podpira mednarodni terorizem, ali podpira takšno organizacijo.
- (46) Pri odločanju o upravičenosti do ugodnosti iz te uredbe bi morali pristojni organi ustrezno upoštevati največjo korist otroka kot tudi posebne okoliščine, zaradi katerih so bližnji sorodniki, ki so že prisotni v državi članici in ki niso družinski člani

³⁸ Uredba (EU) 2016/399 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o Zakoniku Unije o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja.

³⁹ Schengenski sporazum z dne 14. junija 1985 med vladami držav Gospodarske unije Beneluks, Zvezne republike Nemčije in Francoske republike o postopni odpravi kontrol na skupnih mejah.

⁴⁰ COM (2016) 378 final.

⁴¹ (EU) [xxx/xxxx nova dublinska uredba].

upravičencev do mednarodne zaščite, odvisni od tega upravičenca. V izjemnih okoliščinah, ko je bližnji sorodnik upravičenca do mednarodne zaščite poročen mladoletnik, vendar ga zakonec ne spremlja, se lahko domneva, da je v koristi mladoletnika življenje s svojo matično družino.

- (47) V mejah, ki jih določajo mednarodne obveznosti, je za priznanje ugodnosti glede dostopa do zaposlitve in socialne varnosti potrebna predhodna izdaja dovoljenja za prebivanje.
- (48) Pristojni organi lahko omejijo dostop do zaposlitvenih ali samozaposlitvenih dejavnosti, kar zadeva delovna mesta, ki vključujejo izvajanje javnih pooblastil in odgovornost za zaščito splošnih interesov države ali drugih javnih organov. V okviru uveljavljanja pravice enake obravnave v zvezi s članstvom v organizaciji, ki zastopa delavce, ali opravljanjem posebnega poklica, so upravičenci do mednarodne zaščite lahko prav tako izključeni iz sodelovanja pri upravljanju organov javnega prava in zasedanja funkcij, ki jih ureja javno pravo.
- (49) Da bi izboljšali dejansko uveljavljanje pravic in ugodnosti upravičencev do mednarodne zaščite iz te uredbe, je treba upoštevati njihove posebne potrebe in posebne izzive pri vključevanju, s katerimi se soočajo, ter jim olajšati dostop do pravic v zvezi z vključevanjem, zlasti glede izobraževalnih priložnosti v povezavi z zaposlitvijo in poklicnega usposabljanja ter dostopa do postopkov priznavanja tujih diplom, potrdil in drugih dokazil o formalnih kvalifikacijah, zlasti zaradi pomanjkanja dokumentarnih dokazil in njihove nezmožnosti za kritje stroškov postopkov priznavanja.
- (50) Zagotoviti bi bilo treba enako obravnavanje upravičencev do mednarodne zaščite in državljanov države članice, ki prizna zaščito, kar zadeva socialno varnost.
- (51) Zlasti za preprečevanje socialnih stisk je poleg tega primerno, da se upravičencem do mednarodne zaščite brez diskriminacije zagotovi socialno pomoč. Vendar bi morala biti v zvezi z upravičenci do mednarodne zaščite državam članicam omogočena prožnost, da take pravice omejijo na osnovne ugodnosti, ki jih je treba razumeti tako, da zajemajo vsaj minimalno dohodkovno podporo, pomoč v primeru bolezni ali nosečnosti in starševstva, če so navedene ugodnosti priznane državljanom v skladu z nacionalnim pravom. Državam članicam bi moralo biti omogočeno, da dostop do določenih vrst socialne pomoči, podrobno določenih v nacionalnem pravu, tako za begunce kot upravičence do subsidiarne zaščite zaradi olajšanja njihovega vključevanja pogojujejo z uspešno udeležbo upravičencev do mednarodne zaščite v ukrepih vključevanja.
- (52) Upravičencem do mednarodne zaščite bi bilo treba zagotoviti dostop do zdravstvenega varstva, vključno s telesnim in duševnim zdravstvenim varstvom.
- (53) Da bi olajšale vključevanje upravičencev do mednarodne zaščite v družbo, imajo upravičenci do mednarodne zaščite dostop do ukrepov vključevanja, načine dostopa pa določijo države članice. Države članice lahko udeležbo v takih ukrepih vključevanja, kot so jezikovni tečaji, tečaji državljanskega vključevanja, poklicno usposabljanje in drugi tečaji v zvezi z zaposlovanjem, določijo kot obvezno.
- (54) Učinkovito spremljanje uporabe te uredbe zahteva njeno ocenjevanje v rednih časovnih presledkih.

- (55) Da se zagotovijo enotni pogoji izvajanja določb iz te uredbe v zvezi z obliko in vsebino informacij, ki jih je treba navesti, bi bilo treba Komisiji podeliti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije⁴².
- (56) Ker ciljev te uredbe, in sicer vzpostavitve standardov za priznanje mednarodne zaščite državljanom tretjih držav in osebam brez državljanstva s strani držav članic, za enotni status beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in za vsebino te priznane zaščite, države članice ne morejo zadovoljivo doseči in ker se te cilje zaradi obsega in učinkov te uredbe lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti, kakor je določeno v navedenem členu, ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (57) [V skladu s členom 3 Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, sta obe državi članici podali uradno obvestilo, da želita sodelovati pri sprejetju in uporabi te uredbe.]

ALI

[V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, in brez poseganja v člen 4 navedenega protokola ti dve državi članici ne sodelujeta pri sprejetju te uredbe, ki zato zanju ni zavezujoča in se v njiju ne uporablja.]

ALI

[(XX) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, in brez poseganja v člen 4 navedenega protokola Združeno kraljestvo ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zato zanj ni zavezujoča in se v njem ne uporablja.]

(XX) V skladu s členom 3 Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, je Irska (s pismom z dne ...) podala uradno obvestilo, da želi sodelovati pri sprejetju in uporabi te uredbe.]

ALI

[(XX) V skladu s členom 3 Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, je Združeno kraljestvo (s pismom z dne ...) podalo uradno obvestilo, da želi sodelovati pri sprejetju in uporabi te uredbe.]

⁴² UL L 55, 28.2.2011, str. 13.

(XX) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, in brez poseganja v člen 4 navedenega protokola Irska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.]

(58) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola (št. 22) o stališču Danske, ki je priložen PEU in PDEU, Danska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1 **Predmet**

Ta uredba določa standarde za:

- (a) izpolnjevanje pogojev državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, da se jim prizna status upravičencev do mednarodne zaščite;
- (b) enotni status beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite;
- (c) vsebino priznane mednarodne zaščite.

Člen 2 **Opredelitve pojmov**

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „mednarodna zaščita“ pomeni status begunca in status subsidiarne zaščite, kot sta opredeljena v točkah (4) in (6);
- (2) „upravičenec do mednarodne zaščite“ pomeni osebo, ki ji je priznan status begunca ali status subsidiarne zaščite, kot sta opredeljena v točkah (4) in (6);
- (3) „begunec“ pomeni državljana tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rase, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi tega strahu noče izkoristiti zaščite te države, ali osebo brez državljanstva, ki se nahaja izven države prejšnjega običajnega prebivališča zaradi enakih razlogov, kot so navedeni, in se ne more ali zaradi tega strahu noče vrniti vanjo, in za katero se ne uporablja člen 12;
- (4) „status begunca“ pomeni priznanje državljana tretje države ali osebe brez državljanstva kot begunca s strani države članice;
- (5) „oseba, upravičena do subsidiarne zaščite“ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki ne izpolnjuje pogojev za begunca, a se je v zvezi z njo izkazalo, da obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi se zadevna oseba, če bi se vrnila v izvorno državo, ali v primeru osebe brez državljanstva v državo prejšnjega običajnega prebivališča, soočila z utemeljenim tveganjem, da utrpí resno škodo, kot je opredeljena v členu 16, in za katero se člen 18(1) in (2) ne uporablja in ki ne more ali zaradi takega tveganja noče izkoristiti zaščite te države;
- (6) „status subsidiarne zaščite“ pomeni priznanje državljana tretje države ali osebe brez državljanstva kot osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, s strani države članice;

- (7) „prošnja za mednarodno zaščito“ pomeni prošnjo državljana tretje države ali osebe brez državljanstva za zaščito s strani države članice, ki se lahko razume kot prošnja za status begunca ali status subsidiarne zaščite;
- (8) „prosilec“ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki je podal oziroma podalaa prošnjo za mednarodno zaščito, v zvezi s katero še ni bila sprejeta dokončna odločitev;
- (9) „družinski člani“ pomeni, če je družina že obstajala pred prihodom prosilca na ozemlje držav članic, naslednje člane družine upravičenca do mednarodne zaščite, ki se v zvezi s prošnjo za mednarodno zaščito nahajajo v isti državi članici:
- (a) zakonskega partnerja upravičenca do mednarodne zaščite ali njegovega zunajzakonskega partnerja v stabilnem razmerju, kadar predpis ali praksa zadevne države članice v okviru zakonodaje o državljanih tretjih držav neporočene pare obravnava na način, primerljiv s poročenimi pari;
 - (b) mladoletne otroke parov iz točke (a) ali upravičenca do mednarodne zaščite, pod pogojem, da so neporočeni, in ne glede na to, ali so bili rojeni v zakonski zvezi ali zunaj nje ali posvojeni, kot je opredeljeno v nacionalnem pravu;
 - (c) očeta, mater ali drugo odraslo osebo, ki je za upravičenca do mednarodne zaščite odgovorna v skladu z zakonom ali s prakso zadevne države članice, če je navedeni upravičenec mladoleten ali neporočen;
- (10) „mladoletnik“ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, mlajšo od 18 let;
- (11) „mladoletnik brez spremstva“ pomeni mladoletnika, ki prispe na ozemlje države članice brez spremstva odrasle osebe, ki je zanj odgovorna po zakonu ali v skladu s prakso zadevne države članice, dokler taka oseba dejansko ne prevzame skrbi zanj; vključno z mladoletnikom, ki ostane brez spremstva, potem ko je vstopil na ozemlje države članice;
- (12) „dovoljenje za prebivanje“ pomeni vsako dovoljenje ali pooblastilo, ki ga izdajo organi države članice v obliki, določeni z Uredbo Sveta (ES) št. 1030/2002⁴³, ki državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva dopušča prebivanje na njenem ozemlju;
- (13) „izvorna država“ pomeni državo/države, katerih državljan je oseba, pri osebah brez državljanstva pa nekdanjo državo/države običajnega prebivališča;
- (14) „odvzem mednarodne zaščite“ pomeni odločitev pristojnega organa, da prekliče, odpravi ali zavrne podaljšanje statusa begunca ali subsidiarne zaščite;
- (15) „naknadna prošnja“ pomeni nadaljnjo prošnjo za mednarodno zaščito, podano v kateri koli državi članici po sprejetju končne odločitve v zvezi s predhodno prošnjo, vključno kadar je prosilec prošnjo izrecno umaknil ali kadar je organ za presojo prošnjo zavrgel kot opuščeno po njenem izrecnem umiku;

⁴³ UL L 157, 15.6.2002, str.1.

- (16) „organ za presojo“ pomeni kateri koli pravosodni ali upravni organ v državi članici, ki je odgovoren za obravnavanje prošenj za mednarodno zaščito in je pristojen sprejemati odločitve na prvi stopnji v takih primerih;
- (17) „socialna varnost“ pomeni področja socialne varnosti, kakor so opredeljena v Uredbi (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁴, ki zajemajo dajatve za primer bolezni; dajatve za materinstvo in enakovredne dajatve za očetovstvo; dajatve za invalidnost; dajatve za starost; pokojnine preživelih oseb; dajatve za nesreče pri delu in poklicne bolezni; pomoči ob smrti; dajatve za brezposelnost, dajatve za predčasno upokojitev in družinski prejemki;
- (18) „socialna pomoč“ pomeni priznane ugodnosti, ki so priznane poleg ali dodatno k dajatvam za socialno varnost, kot so opredeljene v točki (16), da se zagotovijo osnovne potrebe tistih, ki nimajo zadostnih sredstev;
- (19) „skrbnik“ pomeni osebo ali organizacijo, ki so jo pristojni organi imenovali, da mladoletniku brez spremstva pomaga in ga zastopa v postopkih iz te uredbe, da se zagotovijo največje koristi otroka in zanj po potrebi izvajajo pravna dejanja.

Člen 3

Področje uporabe ratione materiae

1. Ta uredba se uporablja za izpolnjevanje pogojev državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, da se jim prizna status upravičencev do mednarodne zaščite, in za vsebino mednarodne zaščite.
2. Ta uredba se ne uporablja za druge nacionalne humanitarne statute, ki jih izdajo države članice na podlagi svoje nacionalne zakonodaje tistim, ki ne izpolnjujejo pogojev za status begunca ali status subsidiarne zaščite. Če so ti statusi izdani, se izdajo na način, ki ne povzroči tveganja, da bi prišlo do zamenjave z mednarodno zaščito.

⁴⁴ Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (*UL L 166, 30.4.2004, str. 1*).

POGLAVJE II

PRESOJA PROŠENJ ZA MEDNARODNO ZAŠČITO

Člen 4

Predložitev informacij in presoja dejstev ter okoliščin

1. Prosilec predloži vse elemente, ki so mu na voljo in utemeljujejo prošnjo za mednarodno zaščito. Sodelovati mora z organom za presojo in ostati prisoten in na voljo med celotnim postopkom.
2. Elementi iz odstavka 1 so izjave prosilca in vsa dokumentacija, s katero razpolaga prosilec, glede svoje starosti, porekla, vključno s poreklom ustreznih sorodnikov, identitete, državljanstva, države in kraja prejšnjega prebivališča, prejšnjih prošenj [za mednarodno zaščito in rezultati kakršnih koli hitrih postopkov za preselitev, kot jih določa Uredba (EU) XXX/XX [uredba o preselitvi], potovalnih poti, potnih listin in razlogov za prošnjo za mednarodno zaščito.
3. Organ za presojo presodi vse zadevne elemente prošnje v skladu s členom 33 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o postopkih].
4. Dejstvo, da je prosilec že bil podvržen preganjanju ali mu je že bila povzročena resna škoda ali se mu je s takšnim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo, se šteje za resen znak prosilčevega utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenega tveganja, da utrpi resno škodo, razen če obstajajo tehtni razlogi za sklepanje, da se takšno preganjanje ali resna škoda ne bo ponovila.
5. Kadar vidikov izjav prosilca ne podpirajo dokumentarni ali drugi dokazi, se ne zahtevajo dodatni dokazi v zvezi z navedenimi vidiki, kadar so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - (a) prosilec se je pristno potrudil za utemeljitev svoje prošnje;
 - (b) vsi ustrezni elementi, ki so na voljo prosilcu, so bili predloženi, glede morebitne nepredložitve drugih ustreznih elementov pa je bila podana zadovoljiva razlaga;
 - (c) ugotovljeno je, da so prosilčeve izjave skladne in verjetne ter ne nasprotujejo dostopnim specifičnim in splošnim informacijam, povezanim s prosilčevim primerom;
 - (d) prosilec je zaprosil za mednarodno zaščito, kakor hitro je bilo to mogoče, razen če lahko prosilec izkaže utemeljen razlog, zakaj tega ni storil;
 - (e) ugotovljena je bila splošna verodostojnost prosilca.

Člen 5

Potreba po mednarodni zaščiti, ki se pojavi na kraju samem (sur place)

1. Utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljeno tveganje resne škode lahko temeljita na dogodkih, do katerih je prišlo, odkar je prosilec zapustil izvorno državo.
2. Utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljeno tveganje, da utrpí resno škodo, lahko temeljita na dejavnostih, pri katerih je sodeloval prosilec, odkar je zapustil izvorno državo, zlasti kadar se ugotovi, da te dejavnosti predstavljajo izraz in nadaljevanje prepričanj ali usmeritev, ki jih je prosilec zagovarjal že v izvorni državi.
3. Brez poseganja v Ženevsko konvencijo in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah se prosilcu, ki vloži naknadno prošnjo v skladu s členom 42 Uredbe (EU)XXX/XXX [uredba o postopkih], načeloma ne prizna statusa begunca ali subsidiarne zaščite, če tveganje za preganjanje ali resno škodo temelji na okoliščinah, ki jih je prosilec ustvaril s svojo lastno odločitvijo po odhodu iz izvorne države.

Člen 6

Subjekti preganjanja ali resne škode

Subjekti preganjanja ali resne škode so lahko le:

- (a) država;
- (b) stranke ali organizacije, ki nadzorujejo državo ali bistveni del ozemlja države;
- (c) nedržavni subjekti, če je mogoče dokazati, da subjekti iz točk (a) in (b), vključno z mednarodnimi organizacijami, niso sposobni ali nočejo nuditi zaščite pred preganjanjem ali resno škodo iz člena 7.

Člen 7

Subjekti zaščite

1. Zaščito pred preganjanjem ali resno škodo lahko nudijo le naslednji subjekti:
 - (a) država;
 - (b) stranke ali organizacije, vključno z mednarodnimi organizacijami, ki nadzorujejo državo ali bistveni del ozemlja države,

če so pripravljene in sposobne zagotavljati zaščito v skladu z odstavkom 2.

2. Zaščita pred preganjanjem ali resno škodo je dejanska in trajna. Šteje se, da se navedena zaščita zagotavlja, kadar subjekti iz odstavka 1 ukrepajo v razumni meri, da preprečijo preganjanje ali utrpítev resne škode, med drugim z izvajanjem učinkovitega pravnega sistema za odkrivanje, pregon in kaznovanje dejanj preganjanja ali resne škode, in kadar ima prosilec dostop do navedene zaščite.
3. Pri presojanju, ali mednarodna organizacija nadzoruje državo ali bistveni del njenega ozemlja ter nudi zaščito iz odstavka 2, se organi za presojo oprejo na smernice iz zadevnega prava Unije, zlasti na razpoložljive informacije o izvorni državi na ravni

Unije in skupno analizo informacij o izvorni državi iz členov 8 in 10 Uredbe (EU) št. XXX/XX [uredba o Agenciji Evropske unije za azil].

Člen 8 *Notranja zaščita*

1. V okviru presoje prošnje za mednarodno zaščito organ za presojo ugotovi, da prosilec ne potrebuje mednarodne zaščite, če lahko varno in zakonito potuje v del izvorne države in je vanj sprejet, če se lahko razumno pričakuje, da se tam naseli in če v navedenem delu države:
 - (a) nima utemeljenega strahu pred preganjanjem ali ni realnega tveganja, da utrpi resno škodo, ali
 - (b) ima dostop do zaščite pred preganjanjem ali resno škodo.
2. Presoja razpoložljivosti notranje zaščite se opravi, ko organ za presojo ugotovi, da bi se sicer uporabljala merila glede izpolnjevanja pogojev. Breme dokazovanja razpoložljivosti notranje zaščite je na organu za presojo. Prosilcu ni treba dokazati, da je pred prošnjo za mednarodno zaščito izčrpal vse možnosti, da bi pridobil zaščito v svoji izvorni državi.
3. Pri ugotavljanju, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem oziroma ali obstaja utemeljeno tveganje, da utrpi resno škodo, oziroma ali ima dostop do zaščite pred preganjanjem ali resno škodo v delu izvorne države v skladu z odstavkom 1, organi za presojo v trenutku odločanja o prošnji v skladu s členom 4 upoštevajo splošne okoliščine, ki prevladujejo v tem delu države, in osebne okoliščine prosilca. V ta namen organi za presojo zagotovijo, da se pridobijo natančne in posodobljene informacije iz vseh ustreznih virov, vključno z razpoložljivimi informacijami o izvorni državi na ravni Unije in skupno analizo informacij o izvorni državi iz členov 8 in 10 Uredbe (EU) št. XXX/XX [uredba o Agenciji Evropske unije za azil], ter informacijami in smernicami, ki jih je izdal visoki komisar Združenih narodov za begunce.
4. Pri upoštevanju splošnih okoliščin, ki prevladujejo v delu države, ki je vir zaščite iz člena 7, se upoštevajo dostopnost, učinkovitost in trajnost navedene zaščite. Pri presojanju osebnih okoliščin prosilca se zlasti upoštevajo zdravje, starost, spol, spolna usmerjenost, spolna identiteta in družbeni status, skupaj s presojo, ali življenje v delu izvorne države, ki se šteje za varnega, ne bi za prosilca pomenilo nesorazmerne težave.

POGLAVJE III

POGOJI ZA STATUS BEGUNCA

Člen 9

Dejanja preganjanja

1. Dejanje se šteje za dejanje preganjanja v smislu člena 1(A) Ženevske konvencije o statusu beguncev, podpisane v Ženevi dne 28. julija 1951, kot je bila spremenjena z Newyorškim protokolom dne 31. januarja 1967 (v nadaljnjem besedilu: Ženevska konvencija), če:
 - (a) je dovolj resne narave ali dovolj ponavljajoče, da predstavlja hudo kršitev temeljnih človekovih pravic, zlasti pravic, od katerih v skladu s členom 15(2) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin odstopanja niso mogoča, ali
 - (b) predstavlja akumulacijo različnih ukrepov, vključno s kršitvami človekovih pravic, ki je dovolj huda, da vpliva na posameznika na podoben način, kot je navedeno v točki (a).
2. Dejanja preganjanja, opredeljena v odstavku 1, imajo lahko med drugim naslednje oblike:
 - (a) dejanja fizičnega ali psihičnega nasilja, vključno z dejanji spolnega nasilja;
 - (b) pravni, upravni, policijski in/ali sodni ukrepi, ki so sami po sebi diskriminatorni ali izvedeni na diskriminatoren način;
 - (c) pregon ali kazen, ki je nesorazmerna ali diskriminatorna;
 - (d) odrekanje sodnega varstva, kar ima za posledico nesorazmerno ali diskriminatorno kazen;
 - (e) pregon ali kazen zaradi zavrnitve služenja vojaškega roka v spopadu, kjer bi služenje vojaškega roka vključevalo kazniva dejanja ali dejanja, ki spadajo med izključitvene razloge iz člena 12(2);
 - (f) dejanja, ki so povezana s spolom ali usmerjena na otroke.
3. V skladu s členom 2(3) mora obstajati povezava med razlogi iz člena 10 in dejanji preganjanja, kot so določena v odstavku 1 tega člena, ali pomanjkanja zaščite pred takimi dejanji.

Člen 10

Razlogi za preganjanje

1. Pri presoji razlogov za preganjanje se upoštevajo naslednji elementi:

- (a) pojem rase zajema zlasti vprašanja barve kože, porekla ali pripadnosti posebni etnični skupini;
- (b) pojem veroizpovedi zajema zlasti teistična, neteistična in ateistična prepričanja, sodelovanje ali nesodelovanje pri zasebnih ali javnih formalnih verskih obredih posamično ali v skupnosti drugih oseb, druga verska dejanja ali izraze prepričanja ali oblike osebnega ali skupnega vedenja, ki temelji na kakršnem koli verskem prepričanju ali izhaja iz njega;
- (c) pojem nacionalne pripadnosti ni omejen na državljanstvo ali njegov neobstoj, temveč zajema zlasti pripadnost skupini, ki jo določa njena kulturna, etnična ali jezikovna identiteta, skupno zemljepisno ali politično poreklo ali njen odnos do prebivalcev druge države;
- (d) pojem „določena družbena skupina“ zlasti zajema skupino, v kateri:
 - je članom skupna prirojena lastnost ali skupno poreklo, ki je nespremenljivo, ali značilnost ali prepričanje, ki je tako temeljnega pomena za identiteto ali zavedanje, da se osebe ne bi smelo prisiliti, naj se mu odreče, in
 - kadar ima skupina v ustrezni državi posebno identiteto, saj jo družba, ki jo obkroža, dojema kot različno;

glede na okoliščine v izvorni državi, pojem lahko zajema skupino, ki temelji na skupni značilnosti spolne usmerjenosti (izraz, ki se ga ne more razumeti kot vključujoč dejanja, ki se štejejo za kazniva v skladu z nacionalno zakonodajo držav članic). Vidike, povezane s spolom, vključno s spolno identiteto, je treba ustrezno upoštevati pri določanju pripadnosti določeni družbeni skupini ali opredelitvi značilnosti takšne skupine;

- (e) pojem političnega prepričanja zajema zlasti imeti mnenje, stališče ali prepričanje o zadevi, povezani s potencialnimi subjekti preganjanja iz člena 6, in z njihovo politiko ali metodami, ne glede na to, ali je prosilec v skladu s tem mnenjem, stališčem ali prepričanjem tudi ravnal.
2. Pri presoji dejstva, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem, ni pomembno, ali prosilec dejansko ima rasne, verske, nacionalne, družbene ali politične lastnosti, ki se preganjajo, pod pogojem, da takšne značilnosti prosilcu pripisuje subjekt preganjanja.
 3. Pri presojanju ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem organ za presojo ne more razumno pričakovati, da bi se prosilec obnašal diskretno ali vzdržal določenih praks, da bi se izognil tveganju preganjanja v svoji izvorni državi, kadar so tako vedenje ali prakse značilni za prosilčevo identiteto.

Člen 11 **Prenehanje**

1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva preneha biti begunec, kadar velja najmanj eno izmed naslednjega:

- (a) oseba prostovoljno sprejme zaščito države, katere državljan je;
- (b) državljanstvo po njegovi izgubi oseba prostovoljno ponovno pridobi;
- (c) oseba pridobi novo državljanstvo in uživa zaščito države, ki ji ga je podelila;
- (d) oseba se prostovoljno vrne v državo, ki jo je zapustila in v katero se ni vračala zaradi strahu pred preganjanjem;
- (e) zaradi prenehanja okoliščin, zaradi katerih so ji priznali status begunca, oseba ne more več zavračati zaščite države, katere državljan je;
- (f) se kot oseba brez državljanstva zaradi prenehanja okoliščin, zaradi katerih je bila priznana kot begunec, lahko vrne v državo prejšnjega običajnega prebivališča.

Točki (e) in (f) se ne uporabljata za begunca, ki se lahko sklicuje na nujne razloge, ki izhajajo iz preganjanja v preteklosti, zato da ne izkoristi zaščite države, katere državljan je, oziroma države prejšnjega običajnega prebivališča, če gre za osebo brez državljanstva.

2. Kadar se uporabljata točki (e) in (f) odstavka 1, organ za presojo

- (a) upošteva, ali je sprememba okoliščin dovolj pomembna in trajna, da begunčevega strahu pred preganjanjem ne more več škodeti za utemeljenega;
- (b) se opre na natančne in posodobljene informacije iz vseh ustreznih virov, vključno z informacijami o izvorni državi na ravni Unije in skupno analizo informacij o izvorni državi iz členov 8 in 10 Uredbe (EU) št. XXX/XX [uredba o Agenciji Evropske unije za azil] ali informacijami in smernicami, ki jih je izdal visoki komisar Združenih narodov za begunce.

Člen 12 *Izključitev*

1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ni begunec, če:

- (a) se zanj uporablja člen 1(D) Ženevske konvencije glede zaščite ali pomoči organov ali uradov Združenih narodov, razen Visokega komisarja Združenih narodov za begunce. Kadar je takšna zaščita ali pomoč prenehala iz katerega koli razloga, ne da bi se položaj takšne osebe dokončno uredil skladno z ustreznimi resolucijami, ki jih je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov, so takšne osebe samodejno upravičene do ugodnosti iz te uredbe;
- (b) pristojni organi države, v kateri je oseba pridobila prebivališče, ugotovijo, da ima pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz državljanstva te države, ali njim enakovredne pravice in dolžnosti.

2. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ni begunec, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da:

- (a) je storila kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu, kot so opredeljeni v mednarodnih instrumentih, ki določajo takšna kazniva dejanja;
 - (b) je storila hudo nepolitično kaznivo dejanje izven države sprejemnice, preden jo je ta sprejela kot begunca, tj. preden ji je izdala dovoljenje za prebivanje, ki je temeljilo na priznanju statusa begunca; se izredno kruta dejanja lahko štejejo za huda nepolitična kazniva dejanja, tudi če so storjena zaradi domnevno političnih ciljev;
 - (c) je bila spoznana za krivega dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, določenim v Preambuli ter členih 1 in 2 Ustanovne listine Združenih narodov.
3. Odstavek 2 se uporablja za osebe, ki napeljujejo k izvrševanju kaznivih dejanj ali dejavnosti iz navedenega odstavka, ali pri njih kako drugače sodelujejo.
4. Pri presoji ali je zaščita v skladu s točko (a) odstavka 1 prenehala, organ za presojo ugotovi, ali je bila zadevna oseba prisiljena zapustiti območje delovanja zadevnega organa ali urada. To velja, kadar je bila osebna varnost te osebe resno ogrožena in ni bilo mogoče, da bi navedeni organ ali urad zagotovil, da bi bili življenjski pogoji osebe sorazmerni z nalogo, ki je zaupana navedenemu organu ali uradu.
5. Za namene točk (b) in (c) odstavka 2 se naslednja dejanja štejejo za huda nepolitična kazniva dejanja:
- (a) posebej kruta dejanja, kadar zadevno dejanje ni sorazmerno z domnevnim političnim ciljem,
 - (b) teroristična dejanja, za katera je značilno nasilje do civilnega prebivalstva, četudi so storjena z domnevno političnim ciljem.
6. Izključitev osebe iz statusa begunca je odvisna izključno od tega, ali so izpolnjeni pogoji iz odstavkov (1) do (5) in ni predmet dodatne presoje sorazmernosti v zvezi s posameznim primerom.

POGLAVJE IV

STATUS BEGUNCA

Člen 13

Priznanje statusa begunca

Organ za presojo prizna status begunca državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za begunca v skladu s poglavjema II in III.

Člen 14

Preklic, odprava ali zavrnitev podaljšanja statusa begunca

1. Organ za presojo prekliče, odvzame ali zavrne podaljšanje statusa begunca državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, če:
 - (a) je prenehala biti begunec skladno s členom 11;
 - (b) je izključena iz statusa begunca ali bi moral biti izključena v skladu s členom 12;
 - (c) je bilo njeno napačno prikazovanje ali izpuščanje dejstev, vključno z uporabo lažnih dokumentov, odločilnega pomena za priznanje statusa begunca;
 - (d) obstajajo utemeljeni razlogi, da se jo obravnava kot nevarno za varnost države članice, v kateri se nahaja;
 - (e) po pravnomočni obsodbi za izredno hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost države članice, v kateri se nahaja;
 - (f) uporablja se člen 23(2).
2. V situacijah iz točk (d) do (f) odstavka 1 se lahko organ za presojo odloči, da ne prizna statusa begunca, če takšna odločitev še ni bila sprejeta.
3. Osebe, za katere se uporabljajo točke (d) do (f) odstavka 1 ali 2, imajo pravice iz členov 3, 4, 16, 22, 31, 32 in 33 Ženevske konvencije ter njim podobne pravice, če se te osebe nahajajo v zadevni državi članici.
4. Brez poseganja v dolžnost begunca, da skladno s členom 4(1) razkrije vsa ustrezna dejstva in predloži vso ustrezno dokumentacijo, s katero razpolaga, organ za presojo, ki je priznal status begunca, za vsak primer posebej izkaže, da je zadevna oseba prenehala biti begunec ali nikoli ni bila begunec zaradi razlogov iz odstavka 1 tega člena.
5. Odločitve organa za presojo, da prekliče, odpravi ali zavrne podaljšanje statusa begunca v skladu s točko (a) odstavka 1, začnejo veljati tri mesece po sprejetju odločitve, da se državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva zagotovi

možnost, da zaprosi za prebivališče v državi članici na podlagi drugih razlogov v skladu z zadevnim pravom Unije in nacionalnim pravom.

Člen 15
Pregled statusa begunca

Za uporabo člena 14(1) organ za presojo statusa begunca pregleda zlasti:

- (a) kadar informacije o izvorni državi na ravni Unije ter skupna analiza informacij o izvorni državi, kakor je navedeno v členih 8 in 10 Uredbe (EU) št. XXX/XX [uredba o Agenciji Evropske unije za azil], kažejo bistvene spremembe v izvorni državi, ki so pomembne za potrebe po zaščiti prosilca;
- (b) pri prvem podaljševanju dovoljenja za prebivanje, ki je bilo izdano beguncu.

POGLAVJE V

POGOJI ZA SUBSIDIARNO ZAŠČITO

Člen 16 **Resna škoda**

Resna škoda iz člena 2(5) vključuje:

- (a) smrtno kazen ali usmrtitev, ali
- (b) mučenje ali nehumano ali poniževalno ravnanje ali kazen prosilca v izvorni državi, ali
- (c) resno in individualno grožnjo za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.

Člen 17 **Prenehanje**

- 1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ni več upravičena do subsidiarne zaščite, kadar okoliščine, zaradi katerih ji je bil priznan status subsidiarne zaščite, prenehajo ali se spremenijo tako, da zaščita več ni potrebna.
- 2. Organ za presojo:
 - (a) upošteva, ali je sprememba okoliščin dovolj pomembna in trajna, da osebi, upravičeni do subsidiarne zaščite, ne grozi več dejansko tveganje, da utрпи resno škodo;
 - (b) se opre na natančne in posodobljene informacije iz vseh ustreznih virov, vključno z informacijami o izvorni državi na ravni Unije in skupno analizo informacij o izvorni državi iz členov 8 in 10 Uredbe (EU) št. XXX/XX [uredba o Agenciji Evropske unije za azil] ali informacijami in smernicami, ki jih je izdal visoki komisar Združenih narodov za begunce.
- 3. Odstavek 1 se ne uporablja za upravičenca do statusa subsidiarne zaščite, ki se lahko sklicuje na nujne razloge, ki izhajajo iz resne škode, povzročene v preteklosti, za to, da ne izkoristi zaščite države, katere državljan je, oziroma države prejšnjega običajnega prebivališča, če gre za osebo brez državljanstva.

Člen 18 **Izključitev**

- 1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva je izključena iz upravičenosti do subsidiarne zaščite, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da:

- (a) je storila kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu, kot so opredeljeni v mednarodnih instrumentih, ki določajo takšna kazniva dejanja;
 - (b) je storila hudo kaznivo dejanje;
 - (c) je kriva dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, določenim v Preambuli ter členih 1 in 2 Ustanovne listine Združenih narodov;
 - (d) predstavlja nevarnost za skupnost ali varnost države članice, v kateri se nahaja;
 - (e) je pred sprejemom v zadevno državo članico storila eno ali več kaznivih dejanj izven področja uporabe točk (a), (b) in (c), za katere bi bila, če bi bila storjena v zadevni državi članici, zagrožena zaporna kazen, in če je zapustila izvorno državo izključno zato, da bi se izognila sankcijam, ki so posledica navedenih kaznivih dejanj.
2. Točke (a) do (d) odstavka 1 se uporabljajo za osebe, ki napeljujejo k izvrševanju kaznivih dejanj ali dejavnosti, iz navedenega odstavka, ali pri njih kako drugače sodelujejo.

POGLAVJE VI

STATUS SUBSIDIARNE ZAŠČITE

Člen 19

Priznanje statusa subsidiarne zaščite

Organ za presojo prizna status subsidiarne zaščite državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za subsidiarno zaščito v skladu s poglavjema II in V.

Člen 20

Preklic, odprava ali zavrnitev podaljšanja statusa subsidiarne zaščite

1. Organ za presojo prekliče, odpravi ali zavrne podaljšanje statusa subsidiarne zaščite državljana tretje države ali osebe brez državljanstva, kadar:
 - (a) je prenehala izpolnjevati pogoje za subsidiarno zaščito skladno s členom 17;
 - (b) bi morala biti ali je bila po priznanju statusa subsidiarne zaščite izključena iz statusa subsidiarne zaščite skladno s členom 18;
 - (c) je bilo prosilčevo napačno prikazovanje ali izpuščanje dejstev, vključno z uporabo lažnih dokumentov, odločilnega pomena za priznanje statusa subsidiarne zaščite.
 - (d) uporablja se člen 23(2).
2. Brez poseganja v dolžnost državljana tretje države ali osebe brez državljanstva, da skladno s členom 4(1) razkrije vsa relevantna dejstva in predloži vso ustrezno dokumentacijo, s katero razpolaga, država članica, ki je priznala status subsidiarne zaščite, za vsak primer posebej izkaže, da je zadevna oseba prenehala biti upravičena do subsidiarne zaščite ali do nje ni upravičena v skladu z odstavkom 1 tega člena.
3. Odločitve organa za presojo, da prekliče, odpravi ali zavrne podaljšanje statusa subsidiarne zaščite v skladu z odstavkom 1 (a), začnejo veljati tri mesece po sprejetju odločitve, da se državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva zagotovi možnost, da zaprosi za prebivališče v državi članici na podlagi drugih razlogov v skladu z zadevnim pravom Unije in nacionalnim pravom.

Člen 21

Pregled statusa subsidiarne zaščite

Za uporabo člena 20(1) organ za presojo pregleda status subsidiarne zaščite zlasti:

- (a) kadar informacije o izvorni državi na ravni Unije ter skupna analiza informacij o izvorni državi, kakor je določeno v členih 8 in 10 Uredbe (EU) št. XXX/XX [uredba

o Agenciji Evropske unije za azil] kažejo bistvene spremembe v izvorni državi, ki so pomembne za potrebe po zaščiti prosilca;

- (b) pri prvem in drugem podaljševanju dovoljenja za prebivanje, ki je bilo izdano upravičencu do subsidiarne zaščite.

POGLAVJE VII

VSEBINA PRAVIC MEDNARODNE ZAŠČITE IN OBVEZNOSTI UPRAVIČENCEV DO MEDNARODNE ZAŠČITE

ODDELEK I *SKUPNE DOLOČBE*

Člen 22 *Splošna pravila*

1. Begunci in osebe, ki jim je bil priznan status subsidiarne zaščite, imajo pravice in obveznosti iz tega poglavja. To poglavje ne posega v pravice in obveznosti, določene z Ženevsko konvencijo.
2. To poglavje se uporablja tako za begunce kot za osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, razen če ni določeno drugače.
3. V mejah, ki jih določajo mednarodne obveznosti, lahko države članice določijo, da je za dodelitev ugodnosti glede dostopa do zaposlitve in socialne varnosti potrebna predhodna izdaja dovoljenja za prebivanje.
4. Pri uporabi določb iz tega poglavja se upošteva poseben položaj oseb s posebnimi potrebami, kot so mladoletniki, mladoletniki brez spremstva, invalidi, starejši ljudje, nosečnice, starši samohranilci z mladoletnimi otroki, žrtve trgovine z ljudmi, osebe z motnjami v duševnem zdravju in osebe, ki so bile izpostavljene mučenju, posilstvu ali drugim hudim oblikam psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja, pod pogojem, da se z individualno oceno njihovega položaja ugotovi, da imajo posebne potrebe.
5. Pri uporabi določb iz tega poglavja, ki vključujejo mladoletnike, so osnovno vodilo zadevnih organov največje koristi otroka.

Člen 23 *Zaščita pred vračanjem*

1. Države članice spoštujejo načelo nevračanja skladno s svojimi mednarodnimi obveznostmi.
2. Če jim tega ne prepovedujejo mednarodne obveznosti iz odstavka 1, se begunca ali upravičenca do mednarodne zaščite lahko vrne ne glede na to, ali mu je status formalno priznan ali ne, kadar:
 - (a) obstajajo utemeljeni razlogi, da se ga obravnava kot nevarnega za varnost države članice, v kateri se nahaja;

- (b) po pravnomočni obsodbi za izredno hudo kaznivo dejanje zato predstavlja nevarnost za skupnost te države članice.

V navedenih primerih se status begunca ali status subsidiarne zaščite odvzame v skladu s členom 14 oziroma členom 20.

Člen 24 **Informacije**

Pristojni organi upravičencem do mednarodne zaščite zagotovijo informacije o pravicah in obveznostih, povezanih s statusom begunca ali statusom subsidiarne zaščite, čim prej po tem, ko je bil status priznan. Navedene informacije se zagotovijo v jeziku, ki ga upravičenec lahko razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume in se v njih izrecno navede posledice neizpolnjevanja obveznosti iz člena 28 glede gibanja znotraj Unije.

Obliko in vsebino navedenih informacij določi Komisija z izvedbenimi akti, sprejetimi v skladu s postopkom pregleda iz člena 58(1) Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o postopkih].

Člen 25 **Ohranjanje enotnosti družine**

1. Družinski člani upravičenca do mednarodne zaščite, ki posamezno ne izpolnjujejo pogojev za tako zaščito, so upravičeni do dovoljenja za prebivanje skladno z nacionalnimi postopki in če je to združljivo z osebnim pravnim statusom družinskega člana.
2. Trajanje dovoljenja za prebivanje, izdanega v skladu z odstavkom 1, je enako trajanju dovoljenja za prebivanje, izdanega upravičencu do mednarodne zaščite in se lahko podaljša. Obdobje veljavnosti dovoljenja za prebivanje, izdanega za družinskega člana, načeloma ni daljše od datuma izteka veljavnosti dovoljenja za prebivanje upravičenca do mednarodne zaščite.
3. Dovoljenje za prebivanje se ne izda za družinskega člana, kadar je družinski član izključen ali bi bil izključen iz mednarodne zaščite v skladu s poglavjema III in V.
4. Kadar tako zahtevajo razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda, se dovoljenje za prebivanje ne izda za družinskega člana, že izdana dovoljenja za prebivanje pa odvzamejo ali se ne podaljšajo.
5. Družinski člani, ki jim je izdano dovoljenje za prebivanje v skladu z odstavkom 1, imajo pravice iz členov 27 do 39.
6. Države članice se lahko odločijo, da se ta člen uporablja tudi za druge bližnje sorodnike, ki so živeli skupaj kot člani družine v času odhoda iz izvirne države ali pred prihodom prosilca na ozemlje države članice in ki so bili v tem času popolnoma ali pretežno odvisni od upravičenca do mednarodne zaščite.

ODDELEK II
PRAVICE IN OBVEZNOSTI V ZVEZI S PREBIVANJEM IN BIVANJEM

Člen 26
Dovoljenja za prebivanje

1. Najpozneje 30 dni po priznanju mednarodne zaščite se izda dovoljenje za prebivanje v enotni obliki, kot je določena v Uredbi (ES) št. 1030/2002.
 - (a) Za upravičence do statusa begunca je obdobje veljavnosti dovoljenja za prebivanje tri leta in se lahko nato podaljša za dodatna obdobja treh let.
 - (b) Za upravičence do subsidiarne zaščite je obdobje veljavnosti dovoljenja za prebivanje eno leto in se lahko nato podaljša za dodatna obdobja dveh let.
2. Dovoljenje za prebivanje se ne podaljša ali se prekliče v naslednjih primerih:
 - (a) kadar pristojni organi prekličejo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje statusa begunca državljana tretje države v skladu s členom 14 oz. statusa subsidiarne zaščite v skladu s členom 20;
 - (b) kadar se uporablja člen 23(2);
 - (c) kadar to zahtevajo razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda.
3. Pri uporabi člena 14(5) in 20(3) se dovoljenje za prebivanje prekliče le po izteku trimesečnega roka iz navedenih določb.

Člen 27
Potna listina

1. Pristojni organi upravičencem do statusa begunca izdajo potne listine v obliki, določeni z vzorcem Ženevske konvencije in minimalnimi varnostnimi značilnostmi ter biometričnimi podatki, določenimi v Uredbi Sveta (ES) št. 2252/2004⁴⁵. Navedene potne listine imajo veljavnost najmanj eno leto.
2. Pristojni organi izdajo potne listine z minimalnimi varnostnimi značilnostmi in biometričnimi podatki, določenimi v Uredbi (ES) št. 2252/2004, upravičencem do statusa subsidiarne zaščite, ki ne morejo pridobiti nacionalnega potnega lista. Navedene listine imajo veljavnost najmanj eno leto.
3. Dokumenti iz odstavkov 1 in 2 se ne izdajo, kadar obstajajo nujni razlogi nacionalne varnosti ali tako zahteva javni red.

⁴⁵ Uredba Sveta (ES) št. 2252/2004 z dne 13. decembra 2004 o standardih za varnostne značilnosti in biometrične podatke v potnih listih in potovalnih dokumentih, ki jih izdajo države članice (UL L 385, 29.12.2004, str. 1).

Člen 28
Prosto gibanje v državi članici

1. Upravičenci do mednarodne zaščite uživajo svobodo gibanja znotraj ozemlja države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito, vključno s pravico, da si izberejo svoj kraj prebivališča na navedenem ozemlju pod enakimi pogoji in z enakimi omejitvami, kot veljajo za druge državljane tretjih držav v primerljivem položaju, ki zakonito prebivajo na njihovih ozemljih.
2. V mejah, ki jih določajo mednarodne obveznosti, se lahko pogoji glede prebivališča naložijo upravičencem do mednarodne zaščite, ki prejemajo določene posebne ugodnosti socialne varnosti ali socialne pomoči, zgolj kadar so navedeni pogoji glede prebivanja potrebni za lažje vključevanje upravičenca v državi članici, ki je priznala navedeno zaščito.

Člen 29
Gibanje znotraj Unije

1. Upravičenci do mednarodne zaščite imajo pravico do prebivanja le v državi članici, ki jim je priznala zaščito. To ne posega v njihovo pravico, da zaprosijo za prebivanje v drugi državi članici in da je prebivanje odobreno v skladu z zadevnimi določbami prava Unije in nacionalnega prava ter njihovo pravico do prostega gibanja v skladu s pogoji iz člena 21 Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma.
2. Kadar se ugotovi, da se upravičenec nahaja v drugi državi članici, ki ni tista, ki mu je priznala zaščito, ne da bi imel tam pravico do bivanja ali prebivanja v skladu z zadevnim pravom Unije ali nacionalnim pravom, bo predmet postopka za ponovni sprejem na podlagi člena 20(1)(e) dublinske uredbe (EU) št. xxx/xxx.

ODDELEK III
PRAVICE V ZVEZI Z VKLJUČEVANJEM

Člen 30
Dostop do zaposlitve

1. Upravičenci do mednarodne zaščite imajo od trenutka priznanja zaščite pravico do zaposlovanja ali samozaposlovanja skladno s pravili, ki se sicer uporabljajo za zadevni poklic oziroma javno službo.
2. Upravičenci do mednarodne zaščite so enako obravnavani kot državljani države članice, ki jim je priznala zaščito, kar zadeva:
 - (a) delovne pogoje, vključno s plačo in odpuščanjem, delovnim časom, dopustom in počitnicami ter zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami na delovnem mestu;
 - (b) svobodo združevanja in pripadnosti ter članstvom v organizaciji, ki zastopa delavce ali delodajalce ali v kateri koli organizaciji, katere člani opravljajo poseben poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije;

- (c) priložnosti za izobraževanje v zvezi z zaposlitvijo za odrasle, poklicno usposabljanje, vključno z usposabljanjem za nadgrajevanje veščin, in pridobivanje praktičnih izkušenj na delovnem mestu;
 - (d) svetovalne storitve, ki jih nudijo zavodi za zaposlovanje.
3. Pristojni organi po potrebi olajšajo popoln dostop do dejavnosti iz odstavka (2)(c) in (d).

Člen 31 **Dostop do izobraževanja**

1. Mladoletniki, ki jim je priznana mednarodna zaščita, imajo poln dostop do izobraževalnega sistema pod enakimi pogoji kot državljani države članice, ki jim je priznala zaščito.
2. Odrasli, ki jim je priznana mednarodna zaščita, imajo dostop do splošnega izobraževalnega sistema, nadaljnega usposabljanja ali preusposabljanja pod enakimi pogoji kot državljani tretjih držav v primerljivem položaju, ki tam zakonito prebivajo.

Člen 32 **Dostop do postopkov za priznavanje kvalifikacij in validacijo spretnosti**

1. Upravičenci do mednarodne zaščite se v okviru obstoječih postopkov priznavanja tujih diplom, spričeval in drugih dokazil o formalni izobrazbi enako obravnavajo kot državljani države članice, ki jim je priznala zaščito.
2. Pristojni organi olajšajo popoln dostop do postopkov v iz odstavka 1 za navedene upravičence do mednarodne zaščite, ki ne morejo predložiti dokumentarnih dokazil o svojih kvalifikacijah, brez poseganja v člen 2(2) in člen 3(3) Direktive 2005/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁶.
3. Upravičenci do mednarodne zaščite so v zvezi z dostopom do primernih shem za ocenjevanje, potrjevanje in akreditacijo svojega predhodnega izobraževanja in izkušenj enako obravnavani kot državljani države članice, ki jim je priznala zaščito.

Člen 33 **Socialna varnost**

Upravičenci do mednarodne zaščite se v zvezi s socialno varnostjo obravnavajo enako kot državljani države članice, ki jim je priznala zaščito.

⁴⁶ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij ([UL L 255, 30.9.2005, str. 22](#)).

Člen 34
Socialna pomoč

1. Upravičenci do mednarodne zaščite se v zvezi s socialno pomočjo obravnavajo enako kot državljani države članice, ki jim je priznala zaščito.

Dostop do določene socialne pomoči, ki je podrobno določen v nacionalnem pravu, se lahko pogojuje z uspešno udeležbo upravičenca do mednarodne zaščite v ukrepih vključevanja.

2. Za upravičence do statusa subsidiarne zaščite lahko države članice socialno pomoč omejijo na osnovne ugodnosti.

Člen 35
Zdravstveno varstvo

1. Upravičenci do mednarodne zaščite imajo dostop do zdravstvenega varstva pod enakimi pogoji za upravičenost kot državljani države članice, ki jim je to zaščito priznala.
2. Upravičencem do mednarodne zaščite, ki imajo posebne potrebe, kot so nosečnice, invalidi, osebe, ki so bile izpostavljene mučenju, posilstvu ali drugim hudim oblikam psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja, ali mladoletnikom, ki so bili žrtve kakršnih koli zlorab, zanemarjanja, izkoriščanja, mučenja, krutega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja ali ki so trpeli zaradi oboroženega spopada, se zagotovijo ustrezno zdravstveno varstvo, vključno z zdravljenjem duševnih motenj, kadar je to potrebno, pod enakimi pogoji za upravičenost, kot veljajo za državljane države članice, ki jim je priznala zaščito.

Člen 36
Mladoletniki brez spremstva

1. Čim prej po priznanju mednarodne zaščite in najpozneje v petih delovnih dneh, kot določa člen 22(1) Uredbe EU št. xxx/xxx [uredba o postopkih], pristojni organi sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev zastopanja mladoletnikov brez spremstva s strani zakonitega skrbnika ali po potrebi s strani organizacije, zadolžene za varstvo in blaginjo mladoletnikov, ali s katerim koli drugim primernim zastopanjem, vključno s tistim, ki temelji na zakonodaji ali odločbi sodišča.

Kadar je za skrbnika imenovana organizacija, ta takoj, ko je mogoče, določi osebo, odgovorno za izvajanje nalog skrbnika za mladoletnika brez spremstva v skladu s to uredbo.

2. Imenovani skrbnik ima dolžnost zagotoviti, da ima mladoletnik lahko dostop do vseh pravic, ki izhajajo iz te uredbe. Ustrezni organi redno ocenjujejo uspešnost imenovanega skrbnika.
3. Mladoletniki brez spremstva se namestijo pri enem od naslednjih:

- (a) odraslih sorodnikov;
- (b) rejniški družini;
- (c) centrih, specializiranih za namestitve mladoletnikov;
- (d) drugih nastanitvenih kapacitetah, primernih za mladoletnike.

Mladoletnikova stališča se upoštevajo skladno z njegovo starostjo in stopnjo zrelosti.

- 4. Kadar je mogoče, se bratje in sestre ne ločujejo, pri čemer se upošteva korist zadevnega mladoletnika in zlasti njegova starost ter stopnja zrelosti. Spremembe prebivališča mladoletnikov brez spremstva se omejijo na najmanjšo možno mero.
- 5. Če je mladoletniku brez spremstva priznana mednarodna zaščita in se iskanje članov njegove družine še ni začelo, jih začnejo organi za presojo iskati čim prej po priznanju mednarodne zaščite, hkrati pa varujejo največje koristi mladoletnika. Če se je iskanje že začelo, se nadaljuje, kadar je to ustrezno. Kadar bi bila lahko ogrožena življenje ali integriteta mladoletnika ali njegovih bližnjih sorodnikov, zlasti če so ti ostali v izvorni državi, je treba poskrbeti, da so zbiranje, obdelava in kroženje informacij o teh osebah izvedeni zaupno.
- 6. Osebe in organizacije, ki delajo z mladoletniki brez spremstva, so deležni stalnega ustreznega usposabljanja v zvezi s pravicami in potrebami mladoletnikov, standardi za zaščito otrok pa se upoštevajo, kot so določeni v členu 22 Uredbe (EU) št. XXX/XXX [uredba o postopkih].

Člen 37

Dostop do nastanitve

- 1. Upravičenci do mednarodne zaščite imajo dostop do nastanitve pod enakimi pogoji, kot se uporabljajo za državljane tretjih držav v primerljivem položaju, ki zakonito prebivajo na ozemljih držav članic.
- 2. Nacionalne prakse razpršitve upravičencev do mednarodne zaščite se izvajajo kolikor je mogoče brez diskriminacije upravičencev do mednarodne zaščite in zagotavljajo enake možnosti glede dostopa do nastanitve.

Člen 38

Dostop do ukrepov vključevanja

- 1. Da bi se olajšalo vključevanje upravičencev do mednarodne zaščite v družbo, imajo upravičenci do mednarodne zaščite dostop do ukrepov vključevanja, ki jih zagotovijo države članice, zlasti jezikovnih tečajev, programov državljske vzgoje in vključevanja ter poklicnega usposabljanja, pri čemer se upoštevajo njihove posebne potrebe.
- 2. Države članice lahko udeležbo v ukrepih vključevanja določijo kot obvezno.

Člen 39
Repatriacija

Upravičencem do mednarodne zaščite, ki se želijo ponovno vrniti v domovino, se pri tem zagotovi pomoč.

POGLAVJE VIII

UPRAVNO SODELOVANJE

Člen 40 ***Sodelovanje***

Vsaka država članica imenuje nacionalno kontaktno točko in njen naslov sporoči Komisiji. Komisija navedene informacije sporoči ostalim državam članicam.

Države članice v povezavi s Komisijo sprejmejo vse potrebne ukrepe za vzpostavitev neposrednega sodelovanja in izmenjave informacij med pristojnimi organi.

Člen 41 ***Osebj***

Organi in druge organizacije, ki uporabljajo določbe iz te uredbe, so bili ustrezno usposobljeni ali se ustrezno usposobijo ter jih v zvezi z vsemi informacijami, ki jih pridobijo v okviru svojega dela, zavezuje načelo zaupnosti, kot je opredeljeno v nacionalnem pravu.

POGLAVJE IX

KONČNE DOLOČBE

Člen 42 **Postopek v odboru**

1. Komisiji pomaga odbor [ustanovljen s členom 58 xxx Uredbe (EU)XXX/XXX [uredba o postopkih]]. Navedeni odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 8 Uredbe (EU) št. 182/2011 v povezavi s členom 5 Uredbe.

Člen 43 **Spremljanje in ocenjevanje**

Komisija najpozneje v dveh letih od začetka veljavnosti te uredbe in nato na vsakih pet let Evropskemu parlamentu in Svetu poroča o uporabi te uredbe in po potrebi predlaga potrebne spremembe.

Države članice Komisiji posredujejo vse informacije, potrebne za pripravo navedenega poročila, najpozneje devet mesecev pred iztekom navedenega roka.

Člen 44 **Sprememba Direktive 2003/109/ES**

1. V členu 4 Direktive 2003/109/ES se vstavi naslednji odstavek 3a:

„3a. Kadar se ugotovi, da se upravičenec do mednarodne zaščite nahaja v državi članici, ki ni tista, ki mu je priznala mednarodno zaščito, čeprav nima pravice, da v njej biva ali prebiva v skladu z zadevnim pravom Unije ali nacionalnim pravom, se obdobje zakonitega bivanja pred takšno situacijo ne upošteva pri izračunu obdobja iz odstavka 1.“

2. Vstavi se naslednji člen 26a:

„Člen 26a

Prenos člena 4(3a)

Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s členom 4(3a) te direktive najpozneje do [šest mesecev po začetku veljavnosti te uredbe]. O tem takoj obvestijo Komisijo.“

Člen 45
Razveljavitev

Direktiva 2011/95/ES se razveljavi z učinkom od dneva začetka veljavnosti te uredbe. Sklicevanja na razveljavljeno direktivo bi bilo treba razumeti kot sklicevanja na to uredbo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge II.

Člen 46
Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba se začne uporabljati od [šest mesecev po začetku veljavnosti].

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v državah članicah v skladu s Pogodbama.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik
[...]